

Plymouth, Pa., 27 Balandžio.

Isztikro, jeigu žmonės ne-troksztu taip daug pelnyti sav-garbę, daug susimąžtu viso-kios apgavystės, paniekinimai ir skriaudimai artymo. Atsi-tikimus tai patvirtinanczius matome labai tankei. Kad noras pelnyti garbę daug sy-kių yra pridengemas neva ge-radarymu apie tai numanyti o ir patėmyt galime. Juk gana daug rasime ir sziczion, Ame-rikoje, tarp turczių tokių, ku-rie, rodos, gana daug gero dėl žmonijos daro. Uždeda ligon-buczius, pareme draugystes mielaszirdystės, įrengę visokio skyriaus mokslaines, skaitiny-czias, parodas paveikslų ir t. p. Bet kas toki yra tie užde-tojai ir savinjkai tų ligonbu-czių, mokslainių, skaitinyczių ir k.? Yra tai vis milijonie-riai, savinjkai kasyklų, savin-jkai didelių dirbtuvių kurie tą visą turtą yra įgavę per ran-kas prasto darbinjko, kuris sunkei dirbdamas sukrovė jiems milijonus, patsai gauda-mas tikt labai mažą užmokestį už sunkų darbą. Jeigu tie turcziiai norėtu pasirodyt tik-rais draugais žmonių – darbi-njkų galėtu padidjt mokestį darbinjkam, sumažjt laiką dienos darbo, priimtį darbą tikt suaugusius žmones, užves-ti dirbtuvėse higieniszkus pa-gerinimus ir t. t.; ir esant isz dalies valdinjkais szios szalies galėtu labai daug pageriti bu-vį szios szalies darbinjko. Ta-da ir patys darbinjkai stengtu viską sav reikalingą įtaisyti ir užlaikyti, ir ne reiktu laukti kokios ten turczių mielaszir-dystės, nū ko darbinjkai sotus niekad os ne gal but.

Bet ne apie mielaszirdystę rupi turcziams, jie trokszta tikt garbės ir per tokius neva mie-laszirdystės darbus nor pasiro-dyt vertais tos garbės. Na ir žmonės nepamisljanti giliau apie tokius jų darbus iszties laiko jūs garbėje ir garsina,

kad tai yra žmonės garbės ir pagūdones verti.

Bet taip neapsimislija dūto-jai garbės ne nor suprasti, kad „tie geradėjai“ kaip lupo taip ir ant toliau lups odą darbin-jko, kaip krovė taip ir ant to-liau kraus sav milijonus kasz-tu darbinjko prakaito su krau-ju. Ar-gi sykį girdime taip gi kaip tie turcziiai bere pinj-gus ant kokių ten parodų, po-kylių ir t. t. o kad kur but gir-dėt apie pagerinimą per jūs buvio darbinjko per pakėlimą mokesties, sumažinimą laiko darbo ir t. p. to nėra, nės už tai nesitiki garbę pelnyt.

Bet garbės trokszta ne tikt turcziiai; ir isz eilės prastų žmonių patėmijam tokius. Juk ir isz tarpo mus, lietuvių, at randame tokių, kurie, troksz-dami svietiszkos garbės per pasidauginimą pinjgiszko tur-to, lupa nū savo-gi brolio, vi-sai neuztarnautai, nēt paskuti-nį centą, ir už tai dar lauke kad tie pats jūs garbė laikytu. Nieko dar tokiems negalėtume sakyti, jeigu nors dalį sulupto taip sunkei uždirbamo cento ant abelno mus reikalo paszvē-stu, bet to viso mes nematom. Ar gi galime laikyti garbėje tokius mus skriaudėjus, kaip kun. Jūdiszius, Varnagiris, Peža ir kiti jiems panaszus, kurie sulupę tukstanczius nū žmonių, nei cento ne yra padė-ją dėl abelnos mūsų naudos? Teisybė, ir isz tarpo savo tau-tos turime keletą vyrų kuriūs garbė laikome, bet dėlto ta garbė vra užtarnauta per jūs ir tikrai jiems priguli.

Lengva dar szia dien pasiro-dyt mielaszirdingu ir geru žmogumi, pralobusiu svetimu geru, nės darbinjkas – žmogus nepratęs, ant savo-gi nelaimės, kritikūti tokių darbus; bet rei-kia tikėtis, kad ilgai taip lai-kytis negalės, nės ir prastas darbinjkas pradeda susiprasti ir jau tankiau užsimisljje apie daromas jam skriaudas ir apie paczius skriaudėjus; o kada

susipratusių skaitlius virszjs, tada tie apgavėjai turės isz-nykti ir pasiliauti ant toliau tokius darbus varę. Supras ir darbinjkas, kad naudą ko-kią gal turēt tiktai tas kuris savo-gi trusu užsidirba, ir gar-bę atidūs tiems tiktai kurie ant to užsitarnaus, nepaisyda mi nei ant jo užsiēmimo, nei ant jo lūmos, nei ant galo dva-sios, kokioje tas darbūjasi.

Isz Lietuvos.

Isz Suvalkų rėdybos.

Szių metų 18 d. Kovo buvo Padovinio valseciaus (Kalva-rijos pav.) susirinkimas, per kurį valsezionys nutarė padidinti valseciaus mokyklą. Klausymas apie padidinimą ir pastatymą naujos mokyklos buvo pakeltas tame valseciuje da tris metai tam atgal, tiktai per susitarimą Kalvarijos pav. virszinjo ir valsezionių, sta-tymas mokyklos buvo atidėtas iki szių metų. Tai-gi iszėjus trims metams Suvalkų direk-cijos virszinjkas ir pareikala-vo, kad laike szių metų Pado-vinio valseciaus mokykla butų pastatyta. Bet laike szių me-tų. Padovinio valseciuje bu-tinai iszpūla atlikti da du svar-biu reikalu: užbaigti statymą naujos klebonijos Daugsziiūse ir tilto ant upės Davinės. De-lei szios priezasties valsezionys, norėdami nutraukti statymą naujos mokyklos ant toliaus, paraszė nutarimą (protokola), kad apsiima statyti naują mo-kyklą, tiktai, kad valdzia pa-velytu ją statyti kitam kaime. Raszant szitą nutarimą kilo dideli nesutikimai ir barnei tarp valsezionių. Daugumas norėjo, kad statytu mokyklą kitam kaime, o kiti norėjo, kad butu statoma tam pat kai-me, kur iki sziolei buvo. Kūm-tas pasibaigs nežinia. Norė-dami ilgiaus nutraukti staty-mą naujos mokyklos, valsezio-nys butu daug protingiaus pa-darę praszydami, kaip Kark-

linių ir Pažerių valseciai, kad pavelytu prigimtoje kalboje lotyniszkomis raidėmis nor po-ra kart ant nedėlios vaikus mokinti. Valsezionys labai nori nutraukti ant tolesnio lai-ko statymą naujos mokyklos, regisi kitą kartą tokį praszymą ir nutarimą suraszys, nės ant dabartinio - nutarimo pasira-szė tiktai pusė valsezionių. Žinoma, apsiimant statyti nau-ją mokyklą butu gera proga dėl valseciaus padūti tokį pra-szymą.

— Neipersenei Kalvarijos zemsckiai apturėjo skundą, kad pas viena ukinjką gyvenantį nepertoli nog miesto, kontra-bantnjkai isz Prusų atgabeno daug spirito. Apturėją skun-dą miesto zemsckiai ir vietiniai szmekerei (arielkei) susėdę į vežimus lėkė pas nurodytą ukinjką jieszkoti spirito. At-važiavę pas tą ukinjką rado jo klūno peludėje tris bertainius spirito. Ant savo iszsiteisini-mo tas ukinjkas pasakė, kad jam bet kas tyczia tą spiritą į peludę turėjo įmesti, nės pe-ludės stogas buvo nuplėsztas. Kas, tiesa pas minėtąjį ukinj-ką kontrabantnjkai priesz tai atvežę 30 bertainių spirito ir paslėpę į peludę. Pajutę apie tai aplinkiniai vyrukai ėjo to spirito vogti. Buvo jau nu-plėszią peludės stogą, tikt szu-nų lojimas jūs nuvijo. Prasz-vitus ukinjkas ir kontrabant-njkai pamatė pasikėsinimą vogt jų spiritą, tūjaus sukro-vė 27 bertainius į vežimą ir iszvezė toliaus. Ne po ilgam po iszvažiavimui kontrabant-njkų su spiritu atvažiavo ir Kalvarijos zemsckiai su szmeke-reis (arielkeis) ir likusius ne-iszveztus tris bertainius spiri-to rado ir iszsivezė.

— Kovo 28 diena buvo pir-mutinė byla (prova) Padelskio Ozkasvilių kaimo Szuncų valsecz. Senap. pav. Pereita ru-denį valdzia suėmė Padelskį už gabenimą žmonių į Ameri-ką, o dabar buvo pirmutinė jo

byla. Sakau pirmutinė, nes Padelskis szio sudo nutarimu nekantantas yra, ir pasidūs ant persudijimo į augsztesnį sudą į Varszava. Apie priezastį papūlimo Padelskio į valdzios rankas jau buvo raszyta „Vienybe“. Ant dabartinio sudo Padelskis tapo nusūdintas už gabėnimą žmonių į Ameriką ant 8 mėnesių kalėjimo į Kalvarijos kalinį, o po tam ant 6 metų po prieziura policijos, tai yra per 6 metus kartą ant nedėlios turi ateiti pas vietinį zemskį ir pasirodyti jam. Pasidavus į augsztesnį Varszavos sudą Padelskis tikisi ant numazinimo bausmės, nes isz daugybės liudinų tiktai vienas dūda tikrą paliudijima, kad Padelskis gabendavo žmones per rubėzių.

— Nog ateinanczių Naujų metų valdzia pardavimą degtinės į savo rankas paims. O su tū atsiras ir daugelis naujų tarnystų. Kaip girdėti priimant į tarnystas prie pardavimo degtinės valdzia ne paisys nė ant tautiszko paėjimo, nė ant tikėjimo. Kadan-gi tokios tarnystos ne per blogai apmokamos, daugelis isz mokytesnių lietuvių rupinasi gauti tokias tarnystas. Pardavėjai degtinės valdzios krautuvėse bus padalyti į tris skyrius ir pagal tai gaus algas. Pirmo skyriaus pardavėjai didelį miestų turės sudėti valdziai po 350 rub. uzstatymo (kaucijos) gaus algos 700 rublių ant metų. Antro skyriaus pavietavų miestų pardavėjai sudės uzstatymo valdziai 270 rub. o algos apturės 540 rub. ant metų. Treczio skyriaus kaiminių degtinės krautuvių pardavėjai sudės uzstatymo 210 rub. o algos apturės 420 rub. ant metų. Brangiausei apmokama o podraug ir sunkiausia tarnysta rinkiko pinigų, kuris važinės po paskirtą apygardą per valdzios degtinės krautuves ir rinks pinigų už pardūta degtinę. Rinkikas pinigų

(kasierius) dės uzstatymo pas valdzia 3000 rub. o algos apturės per metą 1500 rub. Višiams tarnaujantiems prie valdzios degtinės krautuvių bus uzdyka dūti kambarei dėl gyvenimo, malka ir szviesa. Priegtam 2 nūszimeziu nog pardūtos degtinės. Žinant apie tokias algas norinczių pastoti pardavėjais prie valdzios krautuvių Lietuvoje atsirado labai daug, bet isz jų apturės vietas tik tie kurie parodys savę gerai mokanczeis vesti rokundas.

Vardelis.

— **Petrapile.** Lietuviszkos spaudos klausymas guli nejudinamas. Spaudos komiteto praneszimas mums labai prilankus iki sziol jokios naudos neatgabeno. Ministras netik nepavelijo spaudos, bet ir rodą komiteto neiszpildė, nės nepaskyrė tam tikros komisijos kuri pasirupjtu tą klausymą iszriszt. Nekurie zauni ja buk ministras esąs prilankus ir paliepęs surinkt motyvus p. Massolovui – prezesui iszpažinimų departamento (apie ką jau yra minėta „Vienybe“) ant kurių pasiremdamas ministras pavelys spaudą lietuviszką. Toks pasielgimas augszciausios maskolių valdzios su lietuviams mā iszrodo tik komedija. Maskoliai užtėmijo be abejo, kad kaip greit pradėjo labiau lietuviai tikėtis gaut spaudą tū užrubežinei (tilžinei) laikraszcziui labiau pradėjo ant to pult. Užtėmiją tai dabar jie koilgiau mus sotys tik visokiais prizadėjimais, o pavelyti vargu pavelys. Todėl lietuviams ypacz inteligentams, kaip dvasiszkiem taip ir svietiszkiem nieko daugiau neliekti kaip tik platj tarp lietuvių siekius valdzios per užrubežinius laikraszczius, visai nesitikint ant pavelijimo. Dabartiniame padėjime Lietuvos gal ir neiszeitu ant naudos pavelijimas. Teisybė, literatūra galėtu pakilt, bet ar dva-

se sustiprėtu? ir ar geriau galėtume gītis nū begėdiszkų valdzios uzmanymų, abejoju. Rosijoje iszeinanti laikraszcziui tik turėtu girt uzmanymus valdzios. Žmonės gi turėdami maldaknjges o net ir laikraszczius užmirsztu apie užrubežinius. Isz pradzios be abejo visi ukvatnei kibtu prie skaitymo, bet neužilgo apsidziaugtu, toliau pradėtu snausti, o maskoliai tada dar su didesniu pasisekimu galėtu rusinimo darbą varyti. Todėl visi privalom kibti prie darbo, vieni raszykim straipsnius, kiti platjkim laikraszczius ir knjgutes. Labiausia reikia rupjtis, kad iszrodyti žmonėm valdzios siekius, atidaryti mūsų žmonėm akis, – kad maskoliai nori mus padaryt kacapais ir pravoslavais. Iszrodykim sieki mokslainių ypacz Kauno ir Vilniaus rėdybų. Visur, kur tik galima atkalbinėkim žmones, idant neleistu savo vaikų į mokslaines, kur nieko žmogų neapszvieczia bet apkvailina. Ukvatykim kūlabiausiai lietuviszkai namie mokyti... žodziu sakant pakelkim kruciatą priesz szios dienos pradines mokslaines. Jei tik visi eisime iszvien beabejo pergalesim valdzios žabangus, taip kaip pergalejom Rygos direkcijos rusifikatorius.

Na tik pamislykim, jeigu nieks neleis vaikų į mokslaines tai randas Petrapilės pamatys, kad mokslainės pageidautino siekio neatnesza ir turės nors siek-tiek užganėdjt žmonių reikalavimus. Jeigu valdzia verstu vaikus vaicszcziot tai tegul žmonės ant valszcziaus susirinkimų pareikalauja idant mokslainėse nors pirmus du metu apart rusiszka mokytu ir lietuviszkai; prieszingai atsisakyt nū mokėjimo pinigų. Kunjgai apie tai turi neuzmirszt, yra tai jų pareiga, persergėt katalikus tėvus, nės szios dienos mokslainės (ypacz Kauno ir Vilniaus rėd.) ne

tikt pragaisztingos tautai bet ir tikėjimui.

— Dabar jau permainė rankvedzius dėl mokslo, kuriūs katalikiszkiem vaikam joku budu *negalima* dūt skaityt. Permaininga stojosi dėlei szifuse (28 Sausio) metūse iszdūtos konstitucijos Leono XIII, pagal kurią jie yra priskaityti prie užgjtų rasztų. Rankvedziūse tūse tiesiog istoriszki faktai iszkraipyti pagal autorių (maskolių) norą. Tikėjimą katalikiszka iszjūke o pravoslaviją gire ir jos mokslą iszguldo.

T. L.

— **Seinai.** Dabartinis Seinų dvasiszkos seminarijos rektorius, kun. Giedraitis, labai spaudžia lietuvius. Dabar Seinūse klierikai ne tik ką negali iszmokt gerai lietuviszkai, bet ir tarp savės kalbėt yra uždrausta. Ar taip prisakė kun. Giedraitis pats nū savės ar jam liepė administratorius kun. pralotas Krajewski's apie tai sziu kartu neminėsiu. Szium sykiu užteks vieno barbariszko fakto ir protesto vardan Lietuvos apgarsjt. Jeigu szis protestas „Vienybėje“ jokios pasekmės neturėtu, tai lietuviai bus priversti protestavot rusiszkūse laikraszcziūse. Reiktu suprast dvasiszkiem lenkomanams, kad tai toks prisakymas yra „contrajus naturale“ ir prieszingas prisakymam bažnyczios.

J. Sz. et consortes.

Isz Prusu Lietuvos.

Kaip skaitytojai jau žino, kad paskiauseme laike tautiszka atgimė Prusų Lietuvoje mergaitės — tautietės, kurios isztikrujų imasi žadinti isz letargo savo tautiecius, kaip tai mato skaitytojai isz patalpinto czia raszto mūsų tautietės Veronikos, kurj czia talpiname.

„Tikiu, jog niekas man ne turės už pikta, kad drisiu ir asz tarti kelis žodzius link szeimyniszko mūsų gyvenimo.

Kalbėjo apie tai kiek Marykė, bet man rodos, kad ne bus per virsz ir mano patėmyjimas, todėl meldžiu skaitytojus būti ramiais, ir eiti mislyje su manim drauge. Pritars kiekvienas, kad mūsų yra neatbutinai reikalingas apszvietimas visų, taip turtingų kaip ir vargūlių, kožnas, ar tai tarnas ar ponas tur aiszkei suprasti tautiszkus mūsų reikalus. Bet kaip ir koku budu galėtu lengviausei ir greiciausei persineszti apszvietimas į visas szakas ir sakeles mūsų draugijos? Jeigu turėtumem lietuviszkas mokyklas ir atsakanczius mokytojus, tai butu lengvas daiktas įkvėpti jaunūmenei tautiszką supratimą, bet dabartiniam mūsų padėjime iszpildyti szitą uzdūtę gana sunku. Prisiziu-rėdami darbu germanizatorių, rėgime, jog viskas taip gudrei sudavadyta, kad nei jausti nejauti. Geriausei sekėsi jų veikalas (darbas), nės žmonės nenumanė kurlink veda saldus veidmainiszkai zodziai, ir netikėjo, kad tie, kurie dėjosi, lyg glosto mus meilingai, geidžia tik kūveikiausio mūsų myrio. Daugumas mūsų viengenczių, dar ir szia dien neiszpažysta tą pavojingumą, kuris grumzdziama mums nū anų pusės. Bet apkreipti szitą pavojų, tai darbas ne vienos ypatos; joku budu negalima tai nei-gi keliems, nors jie ir butu karszcziausi tėvynainiai. Neatbutinai reikalinga, kad kiekvienas, kurs dabar jau szejp taip supranta padėjimą mūsų, kožnam žingsnyje, kožnoj mislyj, prie kožno darbo, vis turėtu akij naudą tėvynei, kožno pareiga yra nepraleisti nei mažiausios progos, kur galėtu apszviesiti brolij savo dar bezustantį tamsume. Visi, kožnas pagal savo iszgalėjimą tur trusti, kam dūtas gabumas, kas aptur mokslo, tegul dirba rasztiszkai kiti vėl tur prisidėti aukomis ir platinti rasztus; ir kožnas, sakysim, tarnauti broliams su

ta dovana, kurią suteikia jam Augszcziausias. Krikszczioniszka meilė tur mus versti pildyti szitą pareigą, ir nieks, nei-gi nedėka nei apjūkas netur mus atgrasinti, juk szviesaniekad ne gal likti vergė tamsybės, nors kova ir dar taip butu smarki, vienog sylai szviesybės ji neatsistengs! taipo ankszcziaus ar vėliaus laimėjimas vis bus szviesai. Žmogus vaikszzciojės per ilgą laiką tamsume, kada paregi szviesybę, bijosi ir bėga nū jos, bet kada pripranta prie szitos permainos, ir iszpažysta, kad taip yra daug geriaus, niekados nebegeis tamsumo. Bet koks iksziol buvo pasiszventimas mūsų, kiek turėjom atmintij tėvynę? Paimsim paveizdan bile kokį ukinįką. Ar rupinasi ir nors mažiausei apie apszvietimą savo szejmynos? Pats gal ir skaito laikrasztį, bet niekad ne pareina jam į mislij, kad žmogui ne vienat tiktai reikalingas kuniszkas maistas. Nerup ponui kad jo szejmyna apverstu savo liūsj laiką ant dvasiszkos naudos. Visai pakajingai jis gal žiurėtiesi, kad jo darbinjkas szventą dieną, nejmanydams ką veikti, perleidžia besibastydamas isz vieno kampo į kitą; kitas vėl permiega tiek brangaus laiko, o ponui tai visai viens miers, nenusileistu priesz brolij, ir ne pasiulytų ką nors paskaityt. Rasi reikalingumą to nei pats nesupranta, kaip tai galima dar rupintiesi apie kitus. Taip-pat ir daugis tų, kurie svetur pasirodo gerais patriotais, žiuri ant savo namiszkių. Vaikai tarp savės kalba vokiszkai, o tėvas, nors tai jam ir gana nepatinka, suvaldyti jų neįstengia. Ne kartą ir bara, plusta, bet kas isz to, kad nemoka jaunūsius iszmintingai perliudyti. Tikt per ilgą nepailstantį isztrivojimą gali tai atsiekti. Piktumai, ir dar rasi bauda, czia ne ant vietos, tokiu budu grei-

cziaus paversite jauną žmogų į akmenį ale nepamokinsite. Iszrausite meilę isz szirdies o tikrasis supratimas neįvyks niekad. Vaikai juk už tai visai ne kalti, tai-gi ne reikia jūs todėl bausti. Sutiks kiekvienas su manim, kad tai yra pasisekę vaisei germanizėravimo. Visai negalima taip staug apie vieną ar kitą dalyką keisti savo nūmonę, lygei ir jaunieji, kurie mokykloje ne girdž nei mažiausios gūdonės savo tautos, kur viskas kas gražu ir augszta, tikt vienat kaip vokiszka giriama, negal isz karto nepersitikrinę tikėti, rasi antraip. Atsiminkime tikt patys, su kokeis jausmais mes apleidom mokyklą. Ką girdėjom nū mokytojų apie lietuvius? Kiek vokiszkūse nusidavimūse minėta mūsų tautos o koku budu, kaip sukraipyta tiesa? Ką dar potam prikergė mokytojas? „Lietuvių tauta jau isznyko, netur jokios literatūros, nei jokių mokintų žmonių nėra isz lietuvių ir tokių budų daugiaus“. Kaip tai czia vaikas negeis glausties pas taip iszaugsztintus vokieczius, ir buti pats tokiu, ir kiek galint greitai iszdildinti nū savės visas lietuviszkas žymes, užsigina kartais ir drovisi savo kalbos, jeib tikt visi jį vadintu jau vokiecziu.

Kas bus isz mūsų, jeigu vis busime toki apsilėidę. Rodosi letargiszkas miegas isz dalies siauczia dar ir ne vieną isz pabudusių, todėl toks mūsų neparangumas.

Ne užtenka mums vien tautiszkos szventės su giedojimais (dainomis) ir teatru. Berods tūmi veikiamas didis darbas ant tautiszkos dirvos, ir didis žingsnis jau yra žengtas tolyn. Bet ar per tai jau galima iszbudinti senei užmigusius jausmus? Toki darbai ne visiems mūsų viengencziams suprantami, ir ne visiems galima pributi ant szventės. Kas yr žmogui kurs

nesupranta vertumo, tas visas dailiszkas (kunistiszkas) užvedimas, žinoma džiaugiasi ir stebisi, bet potam pranyksta be jokios ispaudos. Tulas ir užpyks dėl szitų zodzių; labai tai man skauda, bet asz kalbu ką gana apszcei patyriau ir macziau. Ne sakau, kad nereikia pributi tamsesniems mūsų broliams ant szvenczių, bet atpencz labai to geidžiu. Vienok pareiga apszviesesnių yra priesz jūs dar didesnė, kalti esame jūs labiau mylėti negu draugus mūsų, ir turime dirbti dėl jų visoku budu, rupindamiesi neszti jiems szviesą, jeib nieks negalėtu sakyti jie tamsunai. Drauge į mūsų darbus ir rupesnius tur buti lyg įpintas ir darbas už tėvynę, kurs užpelno tūmi daug didesnį daboįmą. Kožnoje ukėje tur pirmiausei buti randamas geriausias tėvyniszkas laikrasztis, jeib visas lietuvių krutėjimas, kaipo ir nelabumai spaudikų visiems butų aiszkei žinomi. Namų tėvas ir motina yra kalti pasidalyti szitomis žiniomis su visa savo szejmyna, ir tegul kožnas sav skyrium te skaito laikrasztį, nės laikrasztij ir ypatingiausios nūmonės atranda sav patinkamų skaitymų. Matysite, pamaži pamylės skaitymą ir atsiras visai kitoks gyvenimas. Pasėks tada su atyda kožną pasijudinimą tėvynainių, mislyje drauge trusūs su jais, drauge kentės persekiojimus neprietelių, drauge manys apie ginklus užkariauti anūs. Meilė tėvynės ir brolių vienys tada turtingus ir vargdienius. Bet ką mislyjate, ar ant ilgo užteks laikraszczio? Jausmai kartą iszbudinti reikalauja vis daugiaus ir protas paregėjęs kartą szviesą, geidžia vis daugiaus supratimo. O kas tada? reikia knijų, isz kurių galėtu matyt, kaip visur dėstisi ant plataus svieta, reikia viso, ką tur kitos tautos, kurios yra jau pakilusios augsztai literaturoje.

O lietuviai! ant dirvos mūsų jau daug dirbta ir daug atlikta, o taciau reikia dar daug daugiau, dar neturime nieko, visur pasirodo stoka. BroLIAI, seseriai, nepyksite dėl mano asito rasztelio, meldžiu pamėginkite paklaustyti manęs. Raguinu visus išsiraszyti „Laiszką“, nės tikiu, kad per jį gal išsausyti mūsų giminei kita diena. Ne sakau, kad užtenka jau jo vieno apszvietimui mūsų tautos, galėtu pavadinti tai vienpusiszka bepamatinę agitaciję, vienok daugumui užtektu vieno laikraszcio, jeigu tikt norėtu naudotisi isz jo. Laikrasztis, turintis mierį vienat tiktai naudą žmonijos visai nejutomis laimės žmonių širdis. Per „Laiszką“ žada dirbti mokinti lietuviai, didios naudos galime todėl tikėtiesi isz jo visai Lietuvai. Velytina, kad jis taptu organu viso lietuviszko krutėjimo.

Ogi mes, niekad neužmirškime savo pareigų prieš tėvynę ir brolius, bukime iszmincingi ir leiskime pasimokinti. Ukinjikai, jeigu nauda saviszkių kiek gul jums prie širdies, rupinkite, kad jusų namuose nebus nieku praleistos liūsos valandos, nesigailėkite mažumą pinigų iszleisti ir ant maisto dvasiszko, nauda isz to bus szimteriopa. Patys, ogi ir mes visi, eikime pirmyn su geru paveikslu, tai gelbės daugiau, negu tuszti žodžiai, ir be abejonės sulauksime visame mūsų szejmyniszkame gyvenime atmainą labai smagę ir Lietuvai ant gero derenczia.

(Liet. Laiszkas N. 12)

Veronika.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

Randas Suv. Valst. ir prezidentas McKinley didei rupinasi Graikijos ir Turkijos kare. Ant sesijos Senato 22 d. Balandžio senatorius Allen isz Nebraskos perstatė rezoliu-

ciją, iszreiszkenzia prilankumą dėl graikų. Savo kalbo senatorius Allen nurodė, kad Suv. Valst. privalo pasirupinti apie užtarimą graikiszkių krikščionių ir kubiecių. Ant Viduržeminių jurių Suv. Valst. laivinė po valdže admiralo Selfridge susideda isz penkių kariszkių laivų, kurie kožnam reikale gal stot, kad užtart Suv. Valst. reikalus.

— *Kuba.* Isz Havanos daėjo žinia, kad pulkaunjkas Alfanas sumuszė kubiecius ties Purgatorio prov. Havana. Po musziui pasitraukė kubieciai ant plantacijos Providence, kur per 3 adynas atmuszdami užpūlimus ispanų spėjo pabėgti. Laike muszos kubieciai nustojo 16 savųjų užmusztais ir daugelio sužeistų, kurie pateko į vergus ispanam, ispanųgi buvo tiktai sužeistų apie 16.

Antras susirėmimas buvo kalnūse Sigamanca, provin. Santa Clara, kur kubieciai po vadovyste jenar. Quintin Banderas ir jen. Roban sumuszė ispanus po vadovyste jen. Montanei ir Aldave. Muszis traukėsi per isztisą dieną ir ispanai palikę 100 užmusztais turėjo pasitraukt. Nūkritis kubiecių taip-gi žymus.

Apie kiek didesnius susirėmimus pranesza isz prov. Puerto Principe, kur laike 10 dienų muszio krito 800 ispanų, ir isz provincijos Santa Clara, kur kubieciai po vadovyste jenarolo Gomezo sumuszė ispanus po vadovyste jen. Ruis arti miesto Remedios. Kubieciai buvo pasidalinę ant mažų pulkelių ir pasislėpę aplinkiniūse krumūse; kada ispanai susitiko su vienu isz jų ir matydami mažą jų skaitlių pūlę, kubieciai pasitraukė atgal taip, kad įviliojo ispanus į patį vidurį kitų savo draugų, dabar su kariszku riksmu pūlę isz visų pusių ant ispanų ir taip jūs surėmė, kad ispanai nežinojo į katra pusę szokti ir kur

gelbėtis. Ispanai turėjo su savim keletą armotų, bet tos jau dabar be naudos buvo, nės kubieciai pradėjo kapoti jūs machetais ir į trumpą valandą paklojo 150 ispanų negyvais, isz kubiecių pusės, apart keletos sužeistų, negyvų ne buvo. Ispanai prasilaužė vienok vienam szone ir spėjo pabėgti; kubieciai pasitraukė į Renedą.

Provincijoj' Pinar del Rio susirėmimai tarp kubiecių ir ispanų atsitinka beveik kasdien. Kubiecių czion rėndasi arti 8000, nors Weyleris garšina, kad toje provincijoje nėra jau kubiecių kareivių ir maisztas czion užslogintas.

Tulas Thomas G. Alvord, sugrįžęs nū Kubos, sako, kad susirėmimūse su kubieciais ispanai kas savaitė nustoja mažiausia 500 savųjų. Kareiviam įiskolijo jau \$55,000,000. Birželio 1 d. tikt vien palukių už užtrauktas skolas turės iszmokėt \$2,000,000. Paskolyt pinigų nieks ne nor, o nū Kubos surenka mokeszių kas mėnū tikt \$1,300,000. Užlaikymas armijos ant Kubos kasztūja kas mėnū \$11,000,000.

Isz viso ko matyt, kad karė negalės ilgai trauktis, nės negana ką patsai vedimas karės surisztas su tokiu pasunki nimu, dar ir ant kitų Ispanijos valdybų pakilę maisztai.

— *Graikija ir Turkija.*

Graikai sūmuszė turkus ties Reveni užėmė dar miestelį Damasi ir po vadovyste jenarolo Smolenic artinosi prie Tyrnavos, kur užmažo ką ne papūlė į jų rankas turkiszkas vadas Edhem Pasza. Jisai norėjo atimti isz graikų persmauką Reveni, potam pulti ant lygumos Larissos atidalinus tokiu budu graikų armiją nū jos raitarijos ir užimti paczią Larissą, stovylą graikiszkos kariaunos. Bet jo szis planas nenusisekė. Jenarolas Demopoulus suprato jo tokį mierį ir su visa divizija graikiszkos ka-

riaunos privertė pasitraukt prie Bughazi, gulintį arti Tyrnavos. Graikai sako, kad muszoje po Reveni turkai nustojo 7000 kareivių kritusių ant lauko muszos. Pulkaunjkas Manos su 25,000 graikiszkos kariaunos perėjo per upę Arokhos ir, pergalejas turkus stovinczius anapus upės, nutraukė linkon Epiro. Czion graikiszka kariauna persiskyrė į dvi dalis, viena likosi vėtravot Pentepigadiją, o kita nutraukė linkon Plakkijos, kur visu smarkumu verda karė.

Nepasisekus turkam ties Reveni jie panaujino užpūlius ant graikų tarpkalnėje Miluna ir po ilgo varzimosi pergale, paveikė ant galo graikus ir užėmė Miluną. Po užėmimo Milunos turkai pūlė ant Tyrnavos. Po priedanga armotų ugnies turkiszki pėstinjkai prislinko artin ir užėmė keletą augsztumų arti to miesto, dabar turkai dar su didesniu įnirtimu pūlė ir laike 20 minutų užėmė vieną graikiszką fortą.

Graikiszki vergai, patekę rankosna turkų, sako, kad graikai suvisu nusiminė. Turkai turėdami savo rankose visas augsztumas gal paantrjūt užpūlį ir ardyt miestą armotų szuviais. Bijodamiesi tokio užpūlio graikai ant kiek galima apsikapėjo ir laukė užpūlimo. Ilgai laukti nereikėjo, nės ant rytojaus pavakarė turkai atnaujino užpūlį ir artinosi prie paczios Tyrnavos. Graikai narsei gynėsi, bet negalėjo ilgai iszlaikyti baisy užpūlio ir Tyrnava pateko į turkų rankas. Miestas szis guli tiktai 12 mylių atstume nū Larissos. Edhem Pasza tūjaus davė apie paėmimą to miesto žinę į Konstantinopilį ir pareikalavęs pagelbos traukė linkon paczios Larissos. Korrespondentas isz Larissos praneszė, kad užsilaikyti szis miestas ne galės prieš kurkas didesnes turkų pajiegas artinantisias prie jos. Nūmonė

to korespondento buvo neklaidinga, nes Larissa stengė atmuszti turkų užpūlimus tikrai iki 24 d. szio mėnesio, ir pagaliaus neb'tekę sylvų graikai priversti buvo pasidūt. Iszeidami isz miesto graikai sudegino ir sudauzė dinamitu viską, kad tikrai nepatektu į rankas turkų.

Graikai dabar su stipriausiom kariszkom pajiegom trauke ant Janinos, kur yra vyriausia turkų kariszka stovyta. Turkiszkas korespondentas isz Janinos pranesza, kad laivinė graikiszka vėtravojo Preversą, bet turėjo pasitraukt, ir viena dalis graikiszkos laivinės pasitraukė prie Artos, o kita prie salų Paxo ir Santo Maura. Isz Zante pranesza, kad graikai, kurie buvo iszsėdę nū savo laivų Eleutheropolyje ir prisiarmino net prie Gojrat, likosi sumuszti per turkus.

Graikiszka laivinė vėtravojo taip-gi portavą miesta Platamoną ir Lepthekarye. Armotos szuvis pataikė į magaziną parako Platamonoje, isz ko stojosi baisi eksploezija ir magazinas iszlėkė į padanges, nemazai blėdies padarydamas tarp paczių turkiszku kareivių cziajau buvusių. Paleidus dar kelioliką szuvių Platamona tapė apleista per turkus.

Nū czion graikiszka laivinė nuplaukė link Katarinos ir Salonikos. Salonika skaito 135,000 gyventojų. Kad ne daleisti graikiszka laivinei įeiti į priplauką Salonikos turkai padėjo minas, o ant augztumų, esanczių aplink miestą, sustatė armotas. Dieną 23 szio mėnesio graikiszka laivinė isz anksto ryto pradėjo bombardūt m. Katarina ir priverstė turkus apleist tą. Kareiviai graikiszki iszsėdę ant kranto rado czionai daugybę provianto, pristatyto dėl Edhem Paszo. Pasiprieszinimo jokio graikai czion nepatiko, nes turkai suvis nesitikėjo užpūlimo savo miestų isz tos pu-

sės. Po paėmimo Katarinos laivinė graikiszka grįždama atgal szaudė dar į Litchorion. Aplinkinėse Ellassonos graikai sumuszė keliūse musziūse turkus, bet ar ilgai stengs czion užsilaikyti nežine, nes po paėmimo Larissos didei nupūle ant dvasės graikiszki kareiviai.

Europos vieszpatystės norėtu sustabdyt ant toliau karę tarp sziedviejų vieszpatysczių, bet Graikija, nors ir gana didi nūkriti prityrė, nenor paliauti kariavus ir tikisi dar vis ant savo sylvų. Kaip tai vis pasibaigs nežine.

— *Kreta.* Korespondentas „Timeso“ isz Kanejos pranesza, kad kretoniečiai užpūle ant forto Izzedin, kureme stovi europiszku vieszpatysczių sylvos ir turkiszku kareivių garnizonas. Sako, kad pulkaunikas Vassos, vadas graikiszko korpuso ant Kretos perdavė į rankas admiralu europiszku vieszpatysczių laivinės laiszka, kureme klause, ar europiszkos vieszpatystės szalyje laikosi ar vis dar už Turkiją eina. Ką ant tokio klausymo jam atsakys nežine.

— *Valakija.* Balandžio 22 d. koks tai Pietro Arcciarito, dardinikas neturintis darbo, norėjo nudurti karalių Humbertą, kada tas važevo ant pleciaus lenktynių; bet karalius spėjo pasilenkti į szoną ir iszsigelbėjo nū giltinės. Arcciarito norėjo antru kartu durti, bet tapė sulaikytas per du karabinerus.

— *Austro-Vengrija.* Balandžio 25 d. ciesorius Pranciskus – Jūzas su kunig. Otto ir ministru užrubežinių veikalų Goluchowskiu iszvaževo į Petrapilę. Mieris szios kelionės nežinomas.

Dalis darbu.

— *Chicago, Ill.* Unijos darbininkų prie statymo triobų

nū Geguzio mėnesio ketina reikalaut, kad patiem darbininkam moketu už adyną po 30c. o dėl jų pagelbininkų po 25 c. Jeigu darbdaviai ant to nesutiks, pakils starikas.

— *Buffalo, N. Y.* Darbininkai, iszkraujanti javus nū laivų, nutarė priimti paskirta jiems ant ateinanczio laiko užmokestį \$2,99 už rankomis iszkraunamus 1000 buszelių javų ir \$1,35 iszkraunamus su pagelba maszinių.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Elizabeth, N. J. Kad paminti ką akyvesnio isz gyvenimo lietuvių mus miestelio szium tarpu negaliu, nes to ne esu patėmijęs, todėl ketinu isztarti keletą zodzių ant korespondencijos p. V. Gilevicziaus patilpusios N. 13 „Ryto“. Žinau, kad ir daugelis lietuvių, skaicziusių minėtą korespondenciją, užtėmijo perdaug siauras paziuras jos autoriaus ant sziaudieninių mus darbų ir abelnai mus mierio, bet kadangi niekas apie tai ne yra atsiliepęs raszto zodziu, – pasirįžau asz, ant kiek mano sylvos tame velys, iszsitartie.

P. V. G. giresi esąs prastas žmogus ir dėlto ir misli savo padūda kaipo prastas žmogus apie tūs kurie niekina kunigus. Czion turiu isztartie, kad visi sziczion esame lygus ir jokio skirtumo: ar „prastas“ ar „neprastas“, tarp mus ne galbut; ir nors viens ar kitas gal iszrodyt ir labiau prastas, bet jeigu jo mislys bus szviesios ir sveikai ant visko jis žiures, tada mes niekūmet negalim jį papeikti ir sakyti, kad jis yra prastas ar prastą tur supratiimą. Kas link-gi niekinimo kunigų, tai negalim tame kaltinti kozną iszsitarenti su kokiu paniekinimu pirm negu sveiku protu apmislysime užką jie niekinami ir ar teisingai toks niekinimas iszreiszkemas.

Jeigu prie tokio apsvastyto iszsitarimo ar raszto papeikenczio kame kunigus mes rasime kame kiek neteisybės, tai privalome visad su savo patėmijimu apie tai atsiliepti ant paties autoriaus apsirikimo ir nurodyti kame jis apsirko bei privesti patikrinimą prieszingą jo tvirtinimui, ir tai daryti ne niekinant jo, neapszaukent jį už tai bedieviu ar kitokiu kokiu nepritinkancziu jam suvis už tai atsiliepinimu.

Ar-gi iszmintingai mes padarytume, jei visą sodą vaisingų medzių užvardytume „niekai“ tikrai už tai, kad kokį metą viena kurio nebuk isz tų medelių szakelė neatnesztų tą met vaisiaus? Mą rodos, kad ne. Iszmintingas sodaunikas niekūmet tai nesakys, bet bandys pirmiau patirti priezastį to ir atradęs pasirupis paszaliūt, kad kitą met to nebut.

Taip lygei ir p. V. G. vertėjo jieszkot priezasties tame sraipsnyje „Vienybės“, kuriam patėmijo ką neteisingo isztartą, ir parodyti teisingą to pusę bet ne sakyti kad patsai laikrasztis jau atsidadavęs bedieviams. Juk tokiu iszsitarimu nei kiek nepaaiszkiatas „netikums“ paties straipsnio, patilpusio „Vienybėje“ arba kad ir kitam laikrasztyje; jeigu visi taip norėtume daryt, tai juk laikrasztis turėtu but pripildomas tikrai vien zodziais keikimo ar gyrimo paczių laikraszcių, o visos tarpe mus atsirandanczios ydos liktusi nejudinamos. Asz apie tai taip suprantu.

Nesutinku asz su p. V. G., kad „žmogus vargdienis, po teisybei kitoniszko džiaugsmo netrokszta, kaip pasivalgęs, apsirėdęs ir pasiskaitęs kniželę ar laikrasztį, kad gauni atlikti priderystes savo dvasiszkas“, mes taip negalime sakyti ir tūmi tikt užsiganėdijt; mislijant tikt apie atlikimą dvasiszku savo priderysczių ne busime sotus ir jeigu visi žmonės

pasaulės tikt apie tai rupėjusi tai nei diena laiko nepraeitu, kaip visatinas badas prispaustu apskritą pasaulę. Mes, lietuviai, taip-gi turime daug rupesties padėt, kad sziek-tiek sustiprētu mūsų tautiszki darbai, o apie tai rupinantis turime be jokio atsakymo stengtis szalinti visokią pikta, kokis tame kelyje mums pasitaiko. Išzvadimas paties straipsnio, patilpusio jeib vienam laikrasztyje, „bjauriausiu, szlykszcziausiu“ ar kitokiu, nei kiek neparodo negerąją pusę jo ir pats raszalas su tokiu iszniekinimu ne gal but priskaitomas prie sziek-tiek naudingų.

Negalima taip-gi turėt tokią vaikiszka budą ir jeigu kas kdm nepatiko mesti ar trenkti tai kur į pasūlę, kaip p. V. G. sakosi padaręs, nes tdm parodo savo silpnumą ir per daug siaurą sutraukimą savo proto prie patinkancio ar nepatinkancio kokio raszto. Ar-gi jau tai bus pateisinimu užgautojo, už kurį norima užtarti, jeigu pakaltinimą jo, dalyje, panaikyt? Nei kiek ne. Neteisingai apkaltintas tada bus teisiu, kada pateisinimo faktai bus iszrodyti. Jeigu p. V. G. patėmijo straipsnį „neteisingai“ paniekiantį kunigus, tai vertėjo iszrodyt jų nekaltybę tame, ir iszrodyt tai faktais nesumuszamais, – tada visi but matę teisybę, prieszingai-gi kaltinikas ne tikt ne lieka pateisytu, bet dar labiau kaltinamu. Szitą asz paaiszkjt galiu szitokiu darodymu: Jeigu, dūkim sav, A. B. pavogs ūkinį J. K. arklį, ir J. K. pagarsys, kad A. B. yra vagis, tai jeigu koks ten A. M. sumislys iszteisjt A. B. ir darodyt kad A. B. nėra vagis, tur iszrodyti A. B. nekaltybę tikrais faktais, o ne norėt A. B. teisjt apszaukent J. K. melagium, bedievu ar kitokiu, nes tdm niekūmet A. B. ne bus iszteisjtas.

Jeigu-gi iszrodimui A. B.

nekaltybės A. M. ne tur pakaktinai faktų ar ant tiek iszminties, tai geriau ir neušimyt.

Jeigu p. V. G. sakaisi, kad nupūlusių doriszka ar dvasiszka kunigų nepazįsti, tai labai apsirikai, o ant galo drauge ir sumelavai, nes ir pats „Rytas“ yra raszęs apie tokius (Dembskį, Masziotą), o juk savo raszte sakaisi, kad skaitai „Rytą“ nū pat jo užgimimo.

Tai-gi tamista dabar galėsi ir patsai suprast, kad nereikėjo mokįti mus nei „Dievui nei tėvam mūsų dar tėvynėje esant niekinti kunigus“, nes patys kunigai ant tokio paniekimo užsipelno. Vienok, kad dar geriau persitikrįti teisingume mano szio iszparodymo, link negerų darbų tulų isz mus kunigų, veliju perskaityti visus lietuviszkus laikraszczius, ir perskaityti be jokio pikto karszczevimo, tiktai su giliu užsimislijimu: ar gal but tas teisybė ar gal melas; o tada, tikrai, praszvis tamistos galvo ir pradėsi teisingai mokėt atskirt pikta nū gero, nepaisydamas ant ypatos, kuri tokį yra papildzius.

Mes turim pirmiau garbįti ar peikti darbus žmogaus, o paskui misliti ir apie vertę to žmogaus.

Labai malonėcziau dar kiek apie szį dalyką iszsitarti, bet kad neįsipykti savo rasztu skaitytojams užbaigiu savo raszta, pasitikėdamas, kad daugumas isz skaitytojų sutiks su mano pažiūromis ant to. Linkėdamas kožnam koaiszkiausio supratimo apie pikta bei gerą darbą tarp mus apsisiekentį, siulau kožnam lietuviui skaityti laikraszczius bei knygutes lietuviszkas ir skaitant dirbti savo protu, o tada pažįsime gerą ir pikta. Su gūdone

A. Saliklis.

Musu draugystes.

Nū prasidėjimo lietuviszės krutėjimo daugel mes, lietu-

viai, sutvėrėm yvairios pakraipos draugyszių, per bėgančius vienūlika metų, bet niekados neatėjo mintis į mūsų smegeninę sutverti draugystę tokią kuri mus visus galētu užganėdinti. Mes sutverdavom draugystes, bet ant mūsų nelainės, niekados nepadėjom druto pamato po mūsų draugystės kojų. Vienos mūsų draugystės kaip tai sakant buvo per daug atžagarios vien tik su mieriais lietuviszės, o antros su kunu ir dvase atsidūdavo globai bažnyczios, ir visiem tiktai minėtos draugystės niekad negalėdavo. Bet sztai paskutiniame laike, ant zydogiliuko, pradėjo želti draugystė, kaip pranesza p. Bijunas 15 N. „Vienybės“ isz Minersville, Pa., kuri visus lietuvisus užganėdįs. Vardas szios stebėtinios draugystės yra „Želmū Citizens“; ji žada niekados nevysti, nės tapo pastatyta ant tvirtesnio už kitas draugystes pamato. Asz sziaame dalyke priverstas esu abejoti, kadangi „Želmū“ ant kieto akmenio augti jokiū budu negali, nors p. Bijunas ir norėtu manę pertikrįti tai asz vis netikėsiu. Beje p. B. pranesza, kad draugystė „Želmū Citizens“ neis į bažnyczia ir neatliks tikėjimiszkių pareigų, bet ir szį traszsz negalės draugystę užlaikyti, kadangi apie Minersville oras nėra dėl želmens tinkamas: vėjas ten szarpus sziaurys, viena dien degina kaitra saulės, o antrą dūdasi regėti baisios jūdos krintanczios miglos; prie sziokių iszlygų draugystė Želmū turės suvysti.

Velydamas visom mūsų draugystėm gero pasisekimo ir prisidėjimo prie abelno mūsų reikalo, linkiu ir dr. „Želmū Citizens“ niekad nesuvysti ir amžinai žaliūti. J. Laidis.

Kuris yra teisus?

Patilpęs straipsnis N. 14 „Vienybės“ po antgalviu „Pro-

testas Minersviles lietuviszkių moterų priesz kun. V. Matulaitį“, pakėlė daugel netikėto ir nepageidaujamo truckszmo, netik tarpe prieszingų viens antram dviejų ypatų, bet ir tarpe žmonių prie to dalyko visai nepriklausanczių, ir neturinczių jokio susiriszimo. Laiszka ir atsiliepimai priesz taraujanti vieni antriems, kurie teikėsi szeme laike manę atlankyti privercze ir savo dvylekį į szia atsivėrusia versmę įmesti. Mano manymas yra sziokis: jeigu kun. V. Matulaitis iszszaukė Minersvilles moteris lietuves neteisingai, kaip raszo anam proteste, vien tikt dėl to, kad minėtos moters aukavo savo centus ant altočiau nuvargintos mūsų tėvynės, vientik dėl to, kad anos budamos kaipo tikros Lietuvos dukters pasidrasino, norint silpnos budamos, gelbėti savo motiną, tad kun. M. iszbarimas butu neteisingas ir Minersvillietės moteris turėjo tiesa pakelti savo balsą. Sziokiem dalyke kun. V. M. nesutikdamas su pažiūrom vienos žmogystos žemintu ir silpnitu tikrai naudingą ir neatbutinai reikalingą lietuviszėi institucija. Sziochio darbo nėra vienas žmogus, tėvynainis velijantis labo savo tėvynėi, nepagirtu. Bet prieszingai, jeigu kun. V. Matulaitis ne yra sziaame dalyke kaltas, kaip pats atiliepe per „Garso“ N. 16 buk anas protestas kilo ne isz priezasties iszbarimo Minersvilles moterų, ale isz neapkantos p. Astramsko priesz kun. V. M., už tai, kad kn. V. M. persergėjo savo parapijonus dalyke tikėjimo, kas yra privalumu kiekvieno katalikiszko kunigo, jeigu sakau kun. V. Matulaitis atsiliepimas yra tikrai teisingas ir jeigu anas protestas tapė pakeltas isz priezasties užsipūlimo p. Astramsko ant tikėjimo, tai sziokis darbas butu bjaurus, nūdingas ir vertas didziausio papeikimo. Linkėdamas ra-

mybės ir meilės ateitėja dėl visų sunų vienos motinos liekūsi *J. Kazakevičia*
Dr. T. M. Prezidentas.

Ka vienas gal padaryti?

Skaitydamos vokiszką laikraštį „Vorwaerts“, radau straipsnelį apraszantį „ką vienas gal padaryti?“ kurį czia padūdu.

„Dabar asz esu sziamė (San Francisco, Cal.) mieste, ir kiek mano galėje yra, agitaciją (socialiszką) varau musų mieriop.

Taipogi rinkau ir aukas dėl straikūjanczių darbinjū Hamburg, kas buvo sunkiausia sziamė nū Dievo apleistam kraszte. Nū nekurių „tėvy nainių“ tapau laukan iszmetas. Amerikos darbinjikai nerodo jokio sajausmo Europos darbinjams. „Go to Hell with Hamburg!“ — „Go to your own countrymen!“ Yra tai iszreiszkimai solidariszkumo amerikieczių, kuriūs ne kartą teko mą iszgirsti. Tacziaus su linksmumu galiu praneszti, jogiai surinkau \$ 220, kuriūs sziaūdien nusiuncziau draugam — darbinjams, Hamburgan“.

Musų gi tautietis T. Astramskas, isz Minersville's, yra vienu paveikslingu agitatorium, kaipo matome, dėl „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“. Jis suorganizavojo didžiausią iki sziolei kūpą. Perkalbėjo nekuriūs liet. biznierius paaukauti naudon draugystės pokeletą dol. Nū anglikų surinko \$ 5,25. Nū liet. moterių, taipat isz Minersvilles, surinko \$ 5,60. Taigi visas tas darbas jo yra užmanytas ir atliktas su pasekme. Kad „T. M. D.“ tokių vyrų turėtų 10-100, tai be abejonės galėtų ką atlikti. Isz to matome, ką vienas gali padaryti. O kada tokių bus 10,-100,-1000 tada viskas kilis kaip ant mielių ir visi musų užmanymai su reikalais taps įkunyti.

Musų žmonės nors ir yra suvargę sziuše bedarbės laikūse, bet suprasdami reikalą, dalinasi pusiau tūmi, ką turi.

Draugas „T. M. D.“

Peržvalga.

„Lietuva“ num. 14 raszo apie katal. seminarijas Lietuvoje isztrankdama žinias isz „Vilensky Viestnik“, kurios užsiima vien tik sulenkinimu klierikų. Gimnazijose Kauno gub. nei vienoj nemokina lenkiskos kalbos, o pagal seminarijos įstatus taip-pat, nės seminarija pasizada mokinti kalbą vietinių gyventojų, tai gi lietuviszkai, o tacziaus iszeina kunigai sulenkinti, ir jiems rodosi kad lenk. kalba yra jų prigimta, ir lietuviszkai, kuris neturi noro ir bijosi semin. vyriausybės, didei menkai moka ir nepaiso ant to kad jis liet. kunigu bus.

Liudna, kad musų kalbą persekioja ir iszvaro maskoliai, bet jiems dar padeda ir musų vadovai-dvasiszki. Jeigu klierikai nesimokintu patys per save lietuviszkai, slėpdamiesi nū savo perdėtinių, tai visai užmirsztu savo prigimtą kalbą. Žinome, kad Seinų seminarijoj tarp liet. klierikų tapo iszskirstyti lenkai, dėl pridabojimo lietuvių, kad jie tarp savęs nekalbėtų lietuviszkai, o kuris tai darytų, taps praszalintas isz seminarijos. Kauno sem. taip-pat užginta klierikams tarp savęs lietuviszkai kalbėti. Vilniaus sem. jau nū amžių liet. kalbos negirdėti.

„Saulė“ num. 27 raszo, kad nekoks J. Sungaila isz Philadelphios apskundęs D. T. Baczkaucką paczto departamentui už demoralizūjanczius rasztus k. t. Taradaikos.

Sungailos darbas yra gana neszvankus, ypacziai laisvoje Amerikoje, bėt vertus kitą lapą, tikimės, kad ateitėje „Saulė“ pasitaisys ir tarbaus visų

menei ir Taradaika vietoje bobiszkų plepalų apsakys naudingas žines.

„Rytas“ num. 12 apraszo apie Amer. liet. kunigus. Gir-di, jie jau cziasi kaip savo namūse; kaip yra linksma buti jų draugystėje, kaip jie vienas kitą myli ir gero velyja. Draugystė tokių vyrų visados yra labai miela. Vieni jau nutukę, kiti tunka. Ir isztikrujų, nės susirinkę redaktorai rodavojasi kaip kovoti su bedieviais kurie paskutiniam laike pradėjo užpuldinėti ant tikėjimo szvento visaip iszniekindami kunigus ir nurodydami piktus jų darbus.

„Rytas“ kalbedamas apie Emigr. namą sako, kad bedieviai nori isz to pralobti, taipgi ir isz spaustuvės Prusūse, nės jų užveizėtojais nebutų kunigai.

„Garsas Amerikos kunigų“ num. 14 patalpino du punktus dėl „Vienybės“, kuri talpina ant kunigų vienus tik iszmislus, ir keta ateitėje ką akyvo dar praneszti, jei „Vien.“ nenustos vandenį drumstus. Visai be praktikos žvejai, juk drumstam vandenyj geriausiai žvejoti. Bet eikime prie iszmislių. Sziaūdien sviete iszmislai kulvercziais vercziasi. Nespėjo vienas ką gero iszmislyti, tai jau kitas daug geresnį iszmislyjo. Musų Amerikos kunigai iszsimislyjo įsitaisyti sav organą bet tuli isz jų idant galētu nors savo iszmislus apskelbti, tūmi nepašikakino dar, nės pavieniai sav įsitaisė organus, o kiti keta dar taisytis. Mat, iszmislyjus ką reikia reklamūti per tam tyczia įsteigtus organus, nės szeipnieks, apart jų paczių, nei nežinctu ir, apkreipiant, kad kitiems organams (zinoma, ne kunigų) nedūtu nei žioptelt apie jų iszmislus. Žingeidūs didei jų tie iszmislai, ir dovanai jieszkozi jų, kun. organūse. Kun. iszkeikė giedorius, nors tie gieduoja bažnyczioje

didei gražiai, nės jie prigulį draugystę kuri kun. jau paniekinta yra. Tai tikt iszmislas. Kun. iszmetė dezes isz bažnyczios, kurios buvo prikalto dėl rinkimo aukų ant Emigr. namo. Tai tikt iszmislas. Kun. sūkia kad užrasztą bažnyczią ant parapijos, reikia perrasztyti ant vyskupo arba kunigo. Tai tikt iszmislas. Kun. pasisavino par. pinigus. Tai tikt iszmislas. Kun. susilaukia vaikelių. Tai tikt iszmislas. Kun. nori priversti dudorių kad imtu už paczią jo gaspadinę. Tai tikt iszmislas. Kun. raszo parapijos knigas lotyniszkai. Tai tikt iszmislas. Kun. vietoj apsakyti Diėvo žodį klausytojams, keikia ir perkunus su visa velnija szaukia ant parapijonų. Tai tikt iszmislas. Kun. iszdergia visus tėvynainius, be skyriaus. Tai tikt iszmislas. Kun. aukaujanczius ant tėvyniszkų reikalų, isz sakyklos iszkeikė. Tai tikt iszmislas. Kun. bažnyczią pardavė ant karecziamos. Tai tikt iszmislas. Norint visus kun. iszmislus surasztyti, nesutalpiantum nei į jau czio skurą.

Ameriką, tu palaiminta zeme! Tavyje randa prieglaudą prasivogę vaiteliai, kontrabanczikai ir persekiojami nū gaspadinių bei numylėtinių kunigai, kaipo ir kitokio mencaus latrai.

„Lietuvos“ Paslas“ pranesza, kad rengiamas yra gelzkelis nū Pilkainio ant Lazdėnų bei Szirvintos link pas Nau miestį (Suv. gub.), isz ko bus visai apielinkei nauda. Taip pat mislyjama yra gelzkelį daryti nū Pagiegių ant Smalinų link.

P. Pelėda.

Atsiliepinimas draugys „Zelmū“
Paryžius 4 Balandžio, 1897.

Gūdotinas Tamsta!

Tamista gal esate jau girdėję, kad Paryziuje užsilaiko iki sziol draugystė „Zelmū“.

Nors įstatai tos draug. sutaisyti yra dvasioje pritarenčioj mūsų tautiskam judėjimui, bet ant nelaimės daugumas sąnarių jos visai mažai supranta lietuviską kalbą, ir dėl tos priežasties negali ką labai veikti ant grynai lietuviskos dirvos. — Tai gi ar nebutu nadingu daiktu kad „Želmū“ prisirasytu prie draugystės „Tėvynės Myletojų“? Bandyčiau jau prikalbinėti sąnarius ir galima sakyti atsiekiau miegį visai pritarentį mano pažiuroms. Tokiu būdu „Želmū“ siek tiek sustiprintu pinigiskai „Tėvynės Myletojų“ draugystę, o taip gi gal ir moraliskai, nes Paryžius, asz misliju, daro taip sakant atraktyvą ispuodį, o kas svarbiausia tai draugystė „Želmū“ bus stipriaus surishta su mūsų tautiskū judėjimu.

Laukdamas nū Tamstų atsakymo, rodos ir įstatų „T. M. D.“ meldžiu priimti velijimus gilios pagūdones.

F. Ž.

Atsiliepimas grafo Lelyvos.

N. 11 „Vienybės“ buvo užklausta iš Petrapilės apie veikalą „Padėjimas Lietuvių tautos Rusų vieszpatystėje“, kadangi, kaip p. T. L. buvo rašęs, daugelis abejoja apie autentiskumą to.

Ant to atsako patsai grovas Lelyva per laiszką, patilpusį N. 3 „Tėvynės“, szitaip kaip: Gūdotinas Redaktoriau!

Kadangi knįga „Padėjimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėj“ yra iszleista kasztais „Lietuviszkos Literaliskos Draugystės“, kuri yra dalia „Susivienijimo A. L.“, o kurios organas yra jusų gerbtinas laikrasztis, o asz esu paraszės, tai ir laikau už butinai reikalingą daiktą dėlei lenkiskų neausipratimų, iszreiksztų augszeciaus minėtojų korespondencijoj, dūti reikalingus paaisz-

kinimus.

Kadangi dvi knįgos ir keli straipsniai per pastarus du metu iszėję po pseudonimu grafo Lelyvos, atspausti užrubežėj ir pateko į Maskoliją nelegalisz ku budu, tad dėl priezasczių, visiems aiszkiai suprantamų, apie autoriaus ypata, taigi ir apie tai, kad ta pati ypata yra parasziusi visus paminėtus veikalus, jokių paaiszkinimų buti negali. Da, apart to, toki paaiszkinimai yra ir visai nereikalingi, nes literaliskūse veikalūse, ir ypacz publicistiskūse, svarbi ne autoriaus ypata, tikt tie draugininiai principai, ant kurių veikalai yra paremti. Delto vienatinis daiktas, kursai per priezastį „Vienybės“ korespondencijos isz Peterburgo reikalauja iszaiszkinimo, yra klausymas: ar isztiesų yra koksai nors priszingumas tarp linkmės knįgų: „Rusiskai lenkiskzi prietikiai“ ir „Padėjimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėje“? Pirmoji isz paminėtų knįgų apipieszia ir iszstato baisingą valdymo Sziaur-Vakarinio kraszto sistemą jos a b e l n o j veikmeį, nekalbant visai apie jos įtekmę ant iszsigudinimo to kraszto a t s k y r j ų t a u t ų, antroji gi iszstato y p a c z i ų įtekmę tos p a c z i o s sistemos ant iszsigudinimo v i e n o s to kraszto t a u t o s, ir tai tautos vietinės — lietuviszkos tautos. Tokiu budu abi szitos knįgos talpina savyje juridiską ir socialiską apszvarstyma t o s p a c z i o s sistemos valdymo krasztų, ir jei pirmutinė a b e l n a i viską svarsto, o antroji y p a c z i a i, tai isz to tik tiek matyt, kad antroji knįga yra b u t i n a i r e i k a l i n g u ir neatmetinu dapildymu pirmosios. Jokio tokiu budu principialiszko prieszingavimo tarp tūdvių augszeciaus paminėtų knįgų nėra ir negali buti. Kaszin koksai prieszgynevimas galėjo pasirodyti tik supaikusiom ir

liguistom smegenims to neskaitlingo lenkiskos draugijos pulkelio, pasinērusio nedasi protėjimūse ir prietarūse, kuris ir szia dien, nepaisant ant parodymo visos istorijos, ant svarbiausių socialiskų judėjimų szio amžio ir ant reikalavimų dabartinio laiko, nenori pripazįti tautiskzo neprigulmingumo Lietuvos Bal-ir Mažgudijos, matydami jūse tikt y v a i r u m ų lenkiskos gentės, reikalauja, kad jie pasidūtų lenkiskai kulturai, lenkiskai kalbai ir abelnai lenkų hegemonijai (vadovystei). Nemislyjam vienok, kad tie prieszpatapiniai raritetai isz lenkų tautos butų skaitlingi Petrapilėj ir galėtų paskleisti kvailus nesupratimus, koki yra iszguldyti augszeciaus paminėtojų „Vienybės“ korespondencijoj.

Yra vienok visame tame dar liudnesnė pusė. Kada rusiskā sostapilės spauda taip daug kalbėjo apie knįgą „Rusiskai — lenkiskzi prietikiai“, knįgą „Padėjimas lietuvių tautos rusų vieszpatystėj“, taipgi ją dāsiekusia, pratyli. Paslaptis to pratylėjimo yra ta, kad pirmą knįgą stipriai parėmė lenkų magnatai (didžiunai), užsimanusiejai pasididžiūti priesz Petrapilės redaktorius, varginga gi lietuvių tauta, kurios padėjimas kaipo tautos yra iszguldytas antroj knįgoj tūm tarpu da neturi įtekmingų ir titulūtų globėjų. Kaipo Petrapilės literatoriui ir žmogui grynai rusiskos kilmės gėda man dėl mano petrapiliskzių draugbrolių priesz slavėniskus ir lietuviszkus liūsos Amerikos sunus ir siuncziu tiems draugbroliams savo prisiszlyksztėjimą.

Autorius knįgos „Padėjimas lietuvių tautots rusų vieszpatystėj“. Pensilvanija 22 Kovo 1897 m.

Kolionija „Eden“,

„Eden“ reiszkia beveik tą patį ką „rojus“, arba apielin-

kę, kurio, pagal padavimą, buvęs daržas kureme gyveno pirmiejai mūsų tėvai Adomas su Jieva. Uztiesa, daugelis žmonių butu norei iszpildę ne tikt tą vieną, bet ir visus 10 prisakymus nū Dievo dūtus, kad tiktai gyvent tam laimės darže be jokio rupesczio ir skausmo.

Gal nėra tokio žmogaus, girdejusio apie taip laimingą gyvenimą, kuris ne but su dvasios pasisnaginimu pamislijas apie tokį rojinį gyvenimą; bet tos mislys ir turėjo likti tiktai mislise. Czion vienok kaipo iszėmimą isz to viso verta padūti, kad atsirado žmonių nepasikakinusių vien mislijimu, bet panorėjusių teisingai tai atjausti, ir sztai Oranienburge arti Berlyno uždėta tapė pora metų atgal kolionija „Eden“.

Uždėjo tą draugystę po vardu: Vegetarische Obstbau — Kolonie „Eden“. Isz užvardijimo draugystės matyt, kad sąnariai jos yra užsilaikanti nū visokio mėsiskzo valgio, tiktai maitinasi javais ir vaisiais, ir sykiu užsiima auginimu medžių vaisingų. Koznas sąnarys, kad iszpildys įstatus, koki yra iszdūti per uždėtojus, yra atsakyme 500 markių, ir pristojant reikia taip gi iszmokēt 500 markių, ką galima atlikt mokant net po 1 markę per savaitę. Squariu gali pastot koznas, kuris apsiima iszpildyt įstatus, kurie parodo kaip reikia užsilaikyt. Mums bus gana jei pažisime tiktai vien patį tą daržą. Daržas tas uzima plotą 150 margų, aptvertas dratine tvora. Jis, kaip augszeciau buvo minėta, guli apie linkėje Oranienburgo arti 1 kilometro atstume nū Berlyno. Žemė užimtą plote nederli, tankiausia taip vadinama „branderburgiszka smiltis“, tiktai retkarcziais vienur ar kitur patėmyti galima jūstomis kiek geresnės žemės, jūdžemės. Visas daržas padalytas ant dalių po 2800 kvadra-

tinių metų kožna (arti vieno margo).

Daržas visam savo plote prisodytas jaunuciais medeliais vaisiniais. Tarp medelių auga: bulvės, batvinei, žirniai, pupos ir k. Šie dūda maistą apsigyvenusiems žmonėms. Iki šiol yra apsigyvenę žmonės tikrai keturios šeimynos, kadangi dėl didesnio skaitliaus gyventojų per anksčiau vienam name esančiam viduryje sodo. Kitos šeimynos, apdirbancios tame darže savo dalianką, gyvena mieste, kaip greit namų dėl gyvenimo bus parengta daugiau, tai ir tos persikels ant gyvenimo žmonai.

Žmonės tame darže apsigyvenę dėl atsilankancio išrodo pilnai laimingi. Gana persimainyti tikrai keleta žodžių su jais, kad persitikrėti jog tai ne yra koki silpnapročiai, bet žmonės tvirtai pasiėmę išdirbti savo charakterių, o apart to viso pamylėjimą valnybės. Vadinama todėl ta kolonija dar „Freiland-kolonie“ (Liūsybės kolonija).

Yra jie valni pilnam to žodio reiskime, pirmiausia dėlto, kad turi komžiausia reikalavimų. Neaugdami gyvūlių nei pauksčių, neturi mėsos, kuri yra pasiszlyksztėjimu dėl jų. Valgyje sergesi kodidžiausio užsilaukymo. Nekurios šeimynos valgo tikrai du kartu ant dienos. Turėdami ant vietos gerą vandenį visai nejaucia troszkimo prie kokių apsvaiginancijų gėrymų. Nejaucia patraukimo prie rukymo tabako, ūstymo ir kitokių nervų paerzinimų. Jie sako, kad visai tokio noro neatjaucia. Vyriausiu pasilinksminimu jų yra turbut muzika, kuri į ausis mano, kada atsilankiau vieną szventadienį, be perstojimo skambėjo. Kiti skaitymu užsiėmė. Užklausus apie sveikatą, niekūm nesiskundė. Sveikatos lpinumas apsireiskė jų veidūse raudonumu deganciuose

ir tvirtam sudėjime viso kūno. Ant linksmaus veido negalima buvo patėmyt nei mažiausio skausmo ar kokio nerviszkio užgavimo; mislys visad szviežios ir neklaidingos.

Isz viko, ką pas jūs patėmėjau, persitikrinau, kad nepri gulmystė ne iszeina vien isz priezasties vieno tikrai draugijos surėdymo, bet daugiau yra priezascia savo charakteriaus. Juk daugelis yra žmonių szia dien gyvenancijų, kurie galėtu but karaliais ant savo sklypo žemės, jei patys ne sidarytu vergais ir nepasidėtu ponavot ant savęs tinginiui, užvydėjimui, neapykantai, paleistuvystei ir t. t.

Apleisdamas tą laimingą daržą nenoroms turėjau pamislyt savyje: kodėl iki sziai dievai taip mažai dar yra žmonių tikrai liūsy?

Turtas ir laime.

Isz gudiszko.
(Tąsa.)

— Turite tiesą, tėve mano, — atsakė Samuelius po valandėlės: — apšvedimas — mano — kvailybė, kurią asz galei apšraudoju. Ak! kad jus po pirmo mano pasikėsinimo ant savo gyvatos butumėt buvę Peszte, jausmas mielaszirdystės but atvedęs jūs prie mano lovos, ir tada to nebut atsitikę. Asz buvau vienas tikrai, paniekėtas ir prie manes tikrai du gudrus žmonės, pasinaudodami isz valandos mano silpnumo, mokei apsuko manę. Bet kas padaryta jau nepataisoma; asz turiu kėsti szale savęs moteriszkę, kurią niekad os nestengsiu pamylėt, szirdis mano jau mirė... Bet jį prisidės prie pasirodymo ant svieto daugelio vaikų, kurie padaugis mano milijonus ir tokiu budu ne dėl bereikalo mudu gyvėsiva ant svieto.

Atgarsis pūlusio kokio tai svarbaus kūno ties durimis privertė pasukti į tą pusę gal-

vas.

— Kas czia? Mudviejų, turbut, klauso — keldamasi su pikatumu tarė Samuelius.

Jisai skubei prisiartino prie durių, pakelė portjerą ir stojo kaip įkaltas, pamatę Lidą, iszšitiesusę be jausmų po durimis. Mudviejų klausė netarnai, tikrai mano pati, — ironiszkai pratarė jisai, grįzdamas pas kunigą.

Jijė, gal but, girdėjo mano paskutinius zodžius; labai gaila, bet gal toks neapmislytas iszšitarimas pumokys ją, kaip reik jai užsilaukyt.

Kunigas, užsidejęs akuliorius, taip-gi prisiartino ir tēmijo į mirtinai iszbalusį veidą moteriszkės.

— Jijė didei grazi, ir turiu pasakyt, draugai mano, kad negerai but taip nūzmiu, — patēmijo senis, uzdėdamas ranką ant Samueliaus peties. — Jijė nekalta intrigose savo gentainių ir apgavime jus per Valeriją, ir kaip matyt jusų zodžiai skaudžei užgavo ją, jeigu nus tojo jausmų. Jums geriau pritiktų, kad patys nunesztumėt ją į jos kambarį, kad kokių lieziuvių nebutu.

Nieko neatsakydamas, Samuelius pasilenkė, paėmė ant rankų Lidą, nuneszė į jos kambarį ir vėl sugrįzo pas kunigą.

— Ar jau atsigavo? — paklausė jausmingai kunigas.

— Da ne, bet tarnaitės dabar pas ją; sėskite, tėve, pasikalbėsime dar; szis nelabai geistinas mą atsitikimas pertraukė mano kalbą toje valandoje, kada ketinau isztarti į jus keletą zodžių meldimo.

— Asz klausau, sunau mano.

— Asz, kaip pirmai girdėjot, prisipažinau jums, kad asz nei žydas, nei krikščionis ir kad netikiu nei į Dievą nei į velnę. Bet nežiurint ant to viso, mą labai gaila tų nelaimingų, kuriūs netikėtas pasirodymas ant szio svieto pastu-

me į vargus; todėl melščiau, sutikit priimti isz mano rankų kas mėnū sumą pinigų dėl pavargėlių ir siratų; jus daugel tokių zinot....

Jeigu auksas ateisto — žydo jus priklina, jus galite nu-plauti jį szvęstu vandeniu! — pratarė jisai kiek nuszypso-damas.

Kunigas pakraipė galva.

— Žodžiai, įkvėpti jums per piktą dvasę, baugina manę, bet darbai jusų parodo, kad Dievas dar nėra apleidęs jus, ir negaliu todėl niekinti tai, kas nubrauks aszarą daugeliui nelaimingųjų. Ir taip, sėbrai mano, asz priimu auksą jusų neplaudamas jį szvęstu vandeniu. O dabar liksi sveiks, asz turiu eit namo; tą vienok dar turiu isztart, kad didei szirdį man skauda, kad matau, jog jau nustojau taip mielaszirdingo krikščionio!

Samuelius nuleido galvą; minėjosi jam perleistas laikas.

— Tai mokykite manę tėve, kad sugrąžit ant kelio teisybės; juk yra sakoma, kad kantrybė viską pergali.

Tėvas de-Rote nuszypsojo.

— Gerai, asz kožną mėnesį atsilankysiu pas jus paimti aukaujamus pinigus dėl pavargėlių, bet prizadėkite, kad, kada pikta dvase paleis jus ir panorėsite melstis ir stoti krikščionimi, paszauksite manę jus apkriksztyt; jausmas mano kalba mą, kad tas iszšipildys.

— Žinoma! asz prisizadu, — atsakė jūkdamasi bankierius ir, draugiszkai paspaudę rankas, persiskyrė.

Likęs vienas Samuelius nuėjo į gabinetą ir paėmė knigą, bet vietoj ką skaityt, mislijo apie kalbą su kunigu ir apie neiszbėgtiną pasiteisinimą prieš paczią. Lengvas užgavimas į duris pertraukė mislis.

— Kas ten? paklausė, pykdamas, kad nedūda pabaigti mislijus.

— Asz, atidaryk! — atsako balsas Lidos.

— Kaip matau, tai jau pasitaisė, — tarė bankierius, padėdamas kėdę ir sėsdamas už biuro; — tikiūsi, kad šis pirmutinis atsitikimas bus geru pamokiniu ir daugiau nenorėsi klausyti po durimis.

Bet Lida vis stovėjo ir, iš lengvo pasiremdama ant biuro, pratarė tykiu, persitraukę cziū balsu:

— Atsitikimas tasai pertikrino manę, kad aš tavo name nekenczema labiau už tarnus.

Aš nežinojau nieko apie intrigas Aarono ir tėvo. Be protė! Aš mylėjau tavę! Aš nežinojau taip-gi, kad tu neuskenti ir niekini savo giminę, nors krikščionė atstumė tavę pasibjaurėjus. Dabar, kada apie viską žinau, aš nesilieku cziū ant ilgiau. Aš atėjau tav pasakyti, kad paliūšūju tavę nū moteriskės, kurią tu kenti tiktai iš priedartos. Aš grįžtu pas tėvą; pasakok visiems, kad manę išginei, kaltijk kame tav patinka, aš viską ant savęs priimu, kad tiktai savo akise nematyt tavęs daugiau! Atleisk manę!

Samuelius užpyko: jį drįsta tai kalbėt! iszmėtinėt ir haugina!...

— Tai tu nori išvažiuoti apkaltijta prazižengime? Ir tiktai tiek? — paklausė uždustancziū balsu Samuelius.

— Taip, noriu — atsakė, moteriskė, degdama piktume; — ar-gi aš negirdėjau, kaip tu žeminai manę net iki gyvūlio, verto tikt del praplatinimo vėislės, kurios patsai tėvas neuzkės?....

Nežiurėk ant manes su tokiu paniekinimu, ba aš eisiu pasiskųst pas tėvą ir rabiną, ir tada paziūrėsim kas iszeis: ar galėsi paantrijt tą patį, ką išsitarei priesz katalikiską kūdiją.

Bankierius pabalo iš piktumo; jisai pakilo ir prisarti-no prie pacziūs, szaltas ir bejausmus — stangumas zėrėjo akise jo ir skambėjo jo balse,

kada pasilenkęs prie jos, tarė:

— Pabaigėi? Dabar paklausk manes ir prisitaikijk prie mano paliepių: tu niekur neiszeisi, kadangi aš uždraudžiu tav apleisti szitą namą. Ką tu sakysi savo tėvui, tas manę suvis neapeina, kas liuk-gi rabino, jisai nei ne klausys tavo kalbos, nes bijosi, kad aš nepriimečiau krikščitą. Aš nekaltinu tavę intrigose tavo tėvo ir brolio, bet, kad tu galėjus butum „apsirikti“ mano meilėje, tai netiesa, tu galėjai tai matyt iš mano szaltumo. Apsimislyk pirmiau, negu eisi į sinagogą: aš nekėsiu skandalo, apie kurį kalbės visas miestas! Tu užmirszti, kad aš turiu tiesą persiskirti su tavimi, bet tu to neturi. Mes nekoki ten nežinomi karcziamnikai — žydai, szeimyniskas gyvenimas kurių nei vieną neapeina. Tu, pati milijonieriaus Mejerio, barono de-Valdeno ir liksi tokia, nes tokia mauo vale. Pirmutinį ir pakutinį sykį sakau, kad daugiau neiszdrįstum klausyti po durimis. O dabar, eik sav, mą reike dirbt. Gana to viso!

— Ir mą ant visados bus gana to, ką gavau iszgirsti, — tyla isztarė moteriskė.

Kada durys užsidarė, Samuelius sėdo, pasirėmęs alkūnėmis ant stalo. Mintys jo klaidžiojo iš nerviskzo piktumo.

— Ak, toji nevertėlė dar drįsta mą iszmėtinėti! — užbaigė savo mįslis Samuelius. Kada, tą pat dieną laike pietų jisai užsiminė jai, kad ryt važiuja abudu ant teatro, jį tiktai galva palenkdamas patvirtino. Ir visad, kada apie ką nors užsimydavo jai, nieko neatsakydavo, bet ant paskirtos valandos kada jai buvo praneszta apie pasirengimą kur nors, rasdavo ją jau pasirėngusią jos kambaryje.

Išpradzių Samueliui labai pasirodė ypatingu toks apsiėjimas ir ant tokio pasielgimo savo pacziūs pecziais patrauk

davo, bet už kiek laiko prisiprato ir net pamylėjo tokį gyvenimą.

Taip praslinko pora mėnesių. Ir sztai, vienos dienos rytą Samuelius gauna užpraszymą nū barono Riczardo Kirhbergo ant didelio baliūs, kokį tasai iszrengė iš priezasties sidabrinės savo veselijos.

Aristokratiszkas namas barono — bagocziaus buvo žinomas kaipo vienas iš labiau atlankomų visame Peszte per augsztesnę lūmą. Tėvas barono Riczardo buvo pagarsėjusiu apicieru, kuris praleidęs už nekurio laiko visus savo turtus, turėjo iszeiti iš rindos. Bet nespėjo gyventojai Peszto užmirszti apie tokį nelemtą atsitikimą, kaip naujas atsitikimas sujudino visą miestą: baronas de-Kirhbergas apsivedė su zydelkaite, duktere nežinomo kommersanto, kuris iszleisdamas savo dukterį davė suvirsz milijoną. Gentys barono iš piktumo stengė visaip jį niekinti už tai, bet didei jie apsiriko: apsivedimas toks atneszė laimę, nes jauna baronesa gavus savo jaunose dienose atsakantį apszvietimą pataikė visus reikalus namų suvesti į tvarką. Vientaucziam savo, kurie verti buvo savo mokslu garbės, niekumet neuzdarydavo duris. Vienatinis jų sunus Riczardas užaugjtas buvo liberaliszkoje dvasėje; gudrus ir apszvietas jaunikaitis nedarė skirtumo tarp lūmų iszpažinties nei tikėjimiskos, jisai apsivedė su aristokratka delto tikt, kad ją pamylėjo; vieną savo dukterį iszleido už tulo urėdnjko, o kitą už arki tektoriaus be jokios augsztesnės kilties vyro. Namas jo visad buvo atidaras del kožno verto garbės savo pasivedimu, o delto ir Samuelius mielai priimamas buvo. O kaip baronas tankei keldavo baliūs, tai ir augsztesnės kilties žmonės priversti buvo susitikti su

tai lūma, ant kurios žiurėjo labai iszaugszto.

Kaipogi baronesa Kirhberg paėjo iš genčių grovo de-M...., szeimyna grovų taip-gi atsilankydavo ant balių bei pokylių barono, bet Edgaras važiuodavo nenoroms; užaugjtas tikrai aristokratiszkoje dvasėje, jisai baisiai nekontė žemesnių už savę ir stengė szalintis nū sumaiszytos draugystės, ypatingai zydy, prie kurių jautė prigimtą antipatiją. (Toliaus bus)

Koncertas ir Balius!

„Mildos Giesminjū Draugystės“ atsiprovjė Subatoje 8 d. Geguzio (Mojaus) 1897 m. New Irving Hall, 216-220 Broome Street, New York.

Išpildime koncerto ims dalivumą programe paženklijtos svetimtautiszkos giesminjū draugystės.

Programas:

1. Szvenczių Giesmė.... Mildos Giesminjū Draugystė.
2. Spievaeka dola.... Szv. „Cecylii“ lenkiszkas bažnytinis choras.
3. Giedos.... Szv. Marijos parapijos iš Brooklyno choras.
4. Atsisveikinimas.... kvar tetas (maiszytas) „Mildos Giesminjū Draugystės“.
5. Žaby.... „Harmonija“ lenkiszkas choras.
6. Giedos.... „Maya Dolarda“ vengrų choras.
7. Gruss aus der Heimath.... „Gruetli maenner-chor“ vokiszkas choras.
8. Atbalsei iš tėvynės.... Mildos Giesminjū Draugystė.

Iženga 25 c. moterims uždaką.

Koncertas prasidės 8 adyną vakare.

Meilingai užpraszo publiką

Komitetas.



Mythai, pasakos ir legendos Žiamaiczių.

Surinkti ir išleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,
vyresnyji senoviszkų kalbu mokytoja prie Nikolajaus
gymnazijos Liepojuje (Kursze).

Lietuviszkai išguldė J. Szliupas, M. D.
(Tąsa.)

Apie dingusią Prūsų kalbą Schleicheris taria: „Prusiszkų kalba stovėjo labai artymais lietuviszkosios, beveik kaip tarmė prie szono: savo grammatikiszkame ugyje ji pervirszyjo szitą net keliūse punktūse senoviszkumu“.

Kas kizsasi Žiamaiczių kalbos, tai mes patiriame nū nū-dugnaus žinovo tarmės, kuri Kauno rėdyboje vieszpataujanti yra, *Baranausko*, kad tikroji Rytiecių Žiamaitija tiktai kalbiszkai dalinasi į septynetą sziaurinių ir tiek pat pietinių dalių. Tacziaus kada-gi tos tarmiszkos iszgalės mums toliaus nerupi, tai tegul mums Schleicheris pasako, kad Žiamaiczių kalba, kaip įvairios kalbiszkos įpatybės darodo, yra senesniu laipsniu kalbiszko iszsiplėtojimo už lietuviszką kalbą; tō-kiu budu kalbą Žiamaiczių reikia be abejonės senoviszkiau sia isz visų Ariszkų tarmių pripažinti, kokios kalbamos yra kur nors ant svieta.

Dabar eikime prie pacios įtalpos mano veikalo. Pradžioje randasi didėji sakmė, kurią asz pavadinau pasaka apie prasidėjimą Žiamaiczių. Man rodosi beveik neabejotina, kad joje skaudziai truksta poėtiszkos formos, kurią ji bus turėjusi isz paczių pradzių. Prie tos nūmonės veda manę netiktai analogija tolygių apsišiszkimų, — asz primenu tiktai vokiszkas žmonių knygą, pavirtimą į prozą rusiszkų bylinų ir permainas, apie kurias *Paulinas Paris* savo taikiame veikale: *Les Romans de la Table Ronde* raszo tokiais žodžiais: *Les lais, récits et chants poétiques des Bretons, furent répendus en France, tantot dans leur forme originale par les harpeurs et jongleurs bretons, tantot dans une traduction exclusivement narrative par les trouvères et jongleurs français*, — bet ir ta aplinkybė, kad, pirma negu asz buvau susipazinęs su dideje sakme, jau buvo į mano rankas patekę daug atskilusių jos dalių, isz su vis kitų szalių negu vieta, kur atrasta tapė pasaka apie prasidėjimą: noriai asz tas taip-gi bucziau apgarsinęs, kaip daugelį szimtų kitų užsilikusių varijančių, bet turėjau vengti tai, kas per daug, dėl didelio iszsiplėtimo veikalo.

Pasaką-gi apie prasidėjimą, man rodosi, asz galiu prive-lyti dėl patėmyjimo taip-gi isz tos pusės, kad ji savo galiniū se prietikiūse mums parodo vieną isz svariausių momentų dėl mythiszkos pažvalgos ir formavotinės pajiegos tautų, kuris senų senovėje Ariszkos žmonių vienybės ir kelete mythologi-jų iszsiskirsčiusių Arių arba nesiranda arba ne pilningai iszsiskverbės yra, visame aiszkume ir pilningame iszsiplėtojime bagotų įrankių. Juk *Fick* sako savo įturingame veikale: „*Die Indogermanen Europas*“ szitaip: „Szviesa, diena, dangus buvo manomas esąs tėvu svieta, kaip svieta dievų taip žmonių, szale jo stovėjo gaspadinė *patnia*, *mater* regimai tam-sa, žiamė kaipo motyna svieta; toji ypata nesidūda taip aiszkiai parodyti kaip tėvas dangus, vienok mythologijos visų in-dogermaniszkų tautų turi tokias motyniszkas; gilumoj' ir tam-

soje vieszpataujanczias esybes, ir dėlto pavelytina yra priimti taip-gi religijoje pradinių žmonių „motyną žiamė“ szale „tėvo daangaus“ kaipo uktverius svietinio ukio.“

Na-gi asz mislinu, nėra jokios abejonės, jog Žiamaitė, anot didėsės sakmės pradinė motyna Žiamaiczių, kurios vardą pati žmonių etymologija nū žodžio, žiamė iszveda, turi vieną szaknį su (*chamai*), (*chamynė*), anot Pausanio prieveardžiu Eliszkės Dēmētros, su (*chthon*), kur (*th*) yra pridėtine, su lo-tyn. *humus* ir slav. *zembja* (*ziemja*). O Dūngis, sunus Žiamaitės, turi tą patį vardą kaip lietuviszkas — Dangus. Dan-gus ir žiamė dėl Žiamaiczių nėra uktveriais svietinio ukio, bet puikiose personifikacijose pradžia ir uktveriais jų paczių gentės.

Jog didėji sakmė apart gaivalų, kurie priklauso į gady-nę pasidarymo mythologiszkų nūmonių, slepia savyje taip-gi prietikius isz daug vėlesnio laiko, nėkam netus navatna, ap-svarstant, kad dėl paveizdos, bylinos szneka apie žiuronus ir strielbas: szitas sziaudyksztis elementas tiesiok darodo, jog pa-lytėtiejie seni tvariniai žmonių dvasės yra-tuloj' prasmėje drauge žengę su iszsiplėtojimu kultūros savo tautos, jog jie niekadės nėra svetimais pastoję dėl jausmiszko svieta tautų.

Potam gi didėji sakmė meta taip pat mielą szviesą ant esybės mythologiszkos ypatos, apie kurią asz suneszes esmi permier bagotą materijolą szitame veikale kaip kad mano rankiuje Vendiszkųjų sakmių, beje ant mythiszkojo karaliaus Vendų ir mythiszkojo karaliaus Žiamaiczių. Na-gi rods aiszkiai ypata Vendų karaliaus mano rankiuje pasirodė kaipo tir-rai mythiszka persona, lyginai kaip pirm-istoriszki karaliai Persų yra mythiszkomis ypatomis nežiurint į Malcolm'o aky-lą prieszgynevimą, kaip Cluver ir Viko Niebuhr ir Schweg-ler iszrodę yra nepaturotinumą istoriszkojo padavimo ir kara-liszką Romėnų istoriją yra darodę esant mythiszka, jeigu asz su vis nusikreipcziau szalin nū savo pažvalgų kas link mythisz-kumo karaliszkos Vendų sakmės, kurią asz esmi iszgvildenęs praneszime Berlyno Authropoliszkoj' Draugystėje, kaip ir raszte svetur: „*die Schweden schanzen der wendisch - sarmatischen Tiefebene und die via sacra der Wenden*“, vienok asz esmi linksmus, kad pagarsinimas didėsės sakmės su jos atsa-kanczia ypata Dūngio jau nevelys prieszgyneviam, kaip kad atsitiko, Vendų karalių iszauginti isz konglomerato persiszkų, graikiszkų ir romiszkų sakmių, ant kurių tyrinėjimo Vendai butu turėję praleisti pažymesnį laiką, kaip kad ponas referen-tas padaręs yra savo miglotomis nūmonėmis apie mythiszka karaliszką pasaką Ariszkųjų tautų: dėl sujieszkojimo gairios ypatos mythiszkojo Vendų karaliaus, kurio nudūdantis rea-liszkumas netiktai yra pritraukęs romansų raszytojus, bet ku-rio taip-gi didis elektorius ir Pridrikis Vilimas IV, kaip man sako, žiurinėję yra girėse Sprée's, tapė man pirmiejie impulsai dūti per įkarėją palygiutinės mythologijos, *Adalbertą Kuhn*. Antrapus asz pasirupiusiu apgarsinti prie progos atsakanczias sakmes apie mythiszką Latvių karalių, kaip ir karaliszką sakmę rusiszkų Czigonų: tegul galiaus patiktu taip pat pran-cuziszkam mokslincziui surinkti sakmes apie karalių Arthurą; juk Bladė savūse *Contes et proverbes populaires recueillis en Armagnac* sako prizadancziai pasargoje prie *Lou Rey Artus: la légende du roi Artus est populaire dans la plupart des provinces de France*. Ir ar Airija bei Vallija butu jau neteku-sios jokių minėjimų apie auksines dienas mythiszkosios pra-snovės?

(Toliaus bus)

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigų greitai ir pigai.

Susiszekam visokiose kalbose. Pinigus priimam banku ir iszm. inom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 Sou'h Third str., PHILADELPHIA, PA.

Teatras ir Balius!

Vyrai, moters ir merginos! Ar jus girdėjote, jog Waterbury'je Conn. „Simano Daukanto Teatraliszka Draugystė“ rodys teatrą „Kražių Skerdyne“ ant Concordia Hall ant Bank str. 6 dieną Geguzio (ketvergo vakare), o po teatru bus puikus balius; muzikantai bus net isz Paryžiaus. Nauda bus apversta ant bažnyczios. Žinokit ir tai, jog „Simano Daukanto Teatraliszka Draugystė“, jau nū senai yra pragaršėjus po visą Connecticutą, — kiekvienas trokszta pamatyti jos perstatymus. Kaip girdėt pribus daugybė lietuvių isz Union City'ės ir Naugutuck'o, kurie ne pribus tai tie gailėsis, bet bus jau po laikui.

Taipgi bus deklamacijos ir rodomi gyvi paveikslai.

Pradžia ant 8 valandos vakare.

Tikietas 35, 25, o vaikams 15 c. *Komitetas.*

Popieros del gromatu

raszymo su puikiausiomis kvietkomis ir pradze puikioms druko litaromis atspausta. Tėvai ar pažystami su laukia gromatą didei yra džiaugsmingi ir užlaiko ją ant ilgiausio laiko.

Pirmiau tuzinas tokios kasztavo 40 c., o dabar tiktai 35 c. Norintis apturēt tokių gal prisiųst pinigų pacztinēm markėmi.

Apart tokios popieros galima gaut pas manę visokių lietuviszkų ir lenkiszkių knygų, paveikslėlių visokių ražančių szkoplierių ir kitokių daiktų.

Perkupeziam daug pigiau pardūdu Adresas mano sziks:

V. Kudarowski
58 Millbury str., Worcester, Mass.

Paskiausios žinios.

— *Scranton, Pa. 27 d. Balandžio.* Pereitą nedėdien (25 d. Balandžio) atsitiko czion ne labai palinksminantis atsitikimas, kuris nemažai pažemino lietuvių vardą. Buvo taip: Kada kun. A. Kaupas iszėjo ant miszių (sumos) ir užgiedojas iszgirdo atsakymą nū viszkų priimto nepersenei į mus parapiją dudoriaus A. Kamaiczio, kurio kū tai neuzkentė, ne laikė jau giedotų miszių, bet skaitytas; tas tu liem isz parapijonų pasirodė didei įpatinga, ir apie malda užmirszta, tiktai koki tai nesuprantami zvairavimai viens ant kito bei traukimai pecziais buvo matyti. Laikėgi mi tingo buvusio tą pat dien, czia jau bažnyczio, kilo ginczai ir pagaliaus kraujaliejinga musztynė. Ant rytojaus buvo byla pas skvajerį, tai tuli net po kelioliką dolerių turėjo užsi mokēt. Kas toliau nusidės dar nežine, bet kad szitoki atsitikimai tur pasirodyt tarp mus tai labai bjauru. Mes priēmėm kaip dudorių A. K., taip lygei ir kun. A. Kaupą ir rodos tame mums neturētu nieks prjeszitis, nės mus toks noras buvo.

Liudinikas.

— *Wilkes Barre, Pa. 27 d. Balandžio.* Zemaitis, kuris buvo paimtas į kalėjimą pakaltinus jį užmuszime Jakszczio tapė sziađien per sudą iszrastas nekaltu ir paleistas isz kalėjimo. *J. P.*

Už ką mes lenkams turime būti dėkingi arba nedėkingi, graži knygutė kurioje apraszta visai mūsų prietikiams su lenkais nū pat krikšto Lietuvos

Žiponas bei žiponė	40c
Žirgas ir valkas	30c
Vytautas didis Lietuvos kunigaiksztis	30c
Aplė senovės Lietuvos pllis	10c
Kanklės lietuviszkos dainos keturiems balsams (su natomis)	20c
Amerika pirtyja (komedija)	10c
Aplė kalbų pradžia	5c
Budai gydymo nekurių ligų	35c
Ką daryti, kad sveiki būtume ir ligai gyventume	5c
Kas yra, o kas bus! žvilgsis ant szių dienų ir ateitę	5c
krumplių Jonas, apysakėlė	5c
keletas žodžių apie nežmoniszkus maskolių darbus kražiūse ir apie sudyjimą kražiūzių Vilniuje	5c
keletas rasztų apie kražių atstikimą	10c
Tamoszius besotis apysaka	5c
kalba dviejų žmonių kazimiero ir Antano apie katalikų bažnyczios pamatą	5c
Lietuvos kanklės (eilėmis rasz.)	10c
Pamokslai apie sudą Dievo, pakntą, dangų ir nekaltą prasidėjimą Szv. Panos Marijos	10c
Pamokslai ir Ganytojaus kalbos sodiecziams, knygą pirmoji, apima laiką nū pirmos nedėlios Adventų iki pelenų dienai (pamokslai koznam nedėdientiniui)	\$1,25c
Trumpi pamokiniimai ir rodos, pagal kurias turi elgtis kiekvienas žmogus	10c
Lietuvos gaspadinė arba pamokinimas kaip suvartoti Dievo dovanas, paraszė žmona. Antras iszleidimas pagerintas	15c
Final rjų gyvenimas, viensėdis ir pirmutinė szalna	10c
Pavargėlė ir kaip gyvena kynai, apysakos	10c
Andersono pasakos (su abroz)	15c
Gydyklos nū baimės myrio	20c
Misija ir žiedas	25c
Naujausia sėpnų knygėlė	50c
Ženybos palkių Miko	5c

Knjigos poetiszkos.

Senkaus Jurgis	15c
Vitoliorauda, puikus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 3 knjigos	1.25c
Dānelaczio pavasario linksmybės	10c
Konradas Valenrodas	10c
Tėvyniszkos giesmės	5c
Jūkaunos dainos	5c
Naujos dainos	10c
Birutės dainos	10c
Tėvynainių giesmės	10c
Petro Armino rasztai — eilės	10c
Pagrėnų gobtuvės — teatraliszka	10c
Ponas ir Muzikai, Drama penkiose permainose, paraszta Aleksandro Gužuczio,	15c

Apysakos.

Palangos Juze, linkemi skaitymai	20c
Kastelybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo	15c
Historije apie gražą Mageloną, dukterį karaliaur isz Neapolto ir apie Petrą kareivį	20c
Pajudikime vyrai žemę, puiki apysaka paraszta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriszką pono A. isz B. autoriaus knygutė „Kas telybė tai ne melas“	15c
Pasaka apie Szaltabuzius (jūkinga)	5c
Žemės vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm	20c
Muzikėlis	15c
Vaikų knygėlė	15c
Ant Nakvynės	5c
Kalmynų pasaka	5c
Kaukazo belalėvis	5c
Kur mellė, ten ir Dievas	5c
Kas kaltas	5c
Negirdėtas dalgas	5c
Pasakojimas apie valtą ir jo rasztinją	5c
Senis Makrickas	5c
Vakaras Tiltviko pirktelė	5c
Gyvenimas Stopo Raudnosio ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalis „Szlaulėniszko Senolio“]	15c

Moksliszki rankvedžiai ir kitokios knjigos

Knjiga dėl iszismokinimo visasvietinės kalbos 15	
Aplė buvimą Dievo	5c
Grieeszninkas priverstas metavotis	15c
Pamokslai apie trusą	5c
Talmudas ir mūsų žydai	10c
Szkala su kalba	20c
Priesauszris	20c
Kaip igyti pinigų ir turta	20c
Glirtybė	5c ir 10c
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyla, Aplė žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą	75 c

kaip labai svietę slogina maskolių valdžia	5c
Aplė Dangu	5c
Final ir jų gyvenimas, ir pirmutinė szalna	10c
Lietuvos gaspadinė	10c
Žodynas kun. M. Mieziño	\$200.
Naujas elementorius [1895 m.] apdarytas su puikiais paveikslais	15c
Trumpa peržvalga lietuviszkos darbų Amerikoje 20c., dėl perkupezzių po	10c
Kalendoriai ant 1880, 1890 ir ant 1894 m. po	10c

Įvairios dvasiszkos knjigos,

Pamokslai ant didžiųjų metinių svenczių ir di iziosios nedėlios,	50c.
Ciesos Žodžiai,	35c.
Filotea arba kelias į maldingą gyvenimą	50c.
Pokilis Szventųjų	15c.
Izsguldimas metiniu szvencziu labai naudinga knygėlė	10c.
Mokslas Rymo kataliku	40c.
Kas yra griekas?	15c.
Šekaltybė	20c.
Vartai dangaus	15c.
Pekla, arba amžinas pragaras	75c.
Arielka yra nūdai; su iliustracijomis	30c.
Įreias apie bajsybės Dievo sudo	35c.
Raktas į dangų	15c.
Didžioji nedėlia	5c.
Kaip Sumeniją nuspakajiti	15c.
Vadovas į dangų	40c.
Priisigatavojimas ant smerczio	40c.
Draugija dėl duszių	5c.
Lietuviszkos misziuos	10c.
Kasdieninės Maldos	5c.

Notos dėl partapijono.

Varpelis [valcas]	30c.
Dėdienė [polka]	30c.
Sudiev [mazurka]	40c.

Paveikslai [abrozai].

Kražių skerdyne	50c.
Paveikslas Gedimino	30c
Paveikslas Vytauto	25c.
Paveikslas Litanijos	25c.
Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5centus.	

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVES.

Lietuvos Istorija, nū seniausių gadynių iki Gediminiui D. L. K., paraszta 1860 m. Simano Daukanto. Knjiga pirma, gaunama už	1,50c
Budas Senovės Lietuvių Kalėnų ir Zemalczių paraszta Simano Daukanto, gaunamas už	1,00.
Istorija Katalikų Bažnyczios,	1,00.
Europos Istorija su žiamlapiais	50 ct.
Lietuviszkos DAINOS isz visur surinktos	200c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysk. Zemalczių Motiejus Valanczlauskas,	25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba,	20 ct.
Dievaltis, apysaka szios gadynės	1,00 ct.
Aplėka Dievo	\$1,00.
Aukso Verszė, labai puiki drama	20 ct.
Du puikus apraszymai apie nedorybę zydo ir pikta augyntimą wajku	\$1,00.
Eglė, žalczių karalienė ir iszgriovimas Kauno pilies 1382 m., du puikus dramatal paraszti Aleksandro Gužuczio,	25c.
Gyvenimas Genavaltės. Pamokinanti ir labai aujudnanti apysaka isz senovės laikų	50 ct.
Historije gražios Katrukos ir jos visoki atstikimai	10c.
Historije isz laiko Francuzkos	
„Isz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi puikios apysakos, ant lietuviszko perdėjo V. Stag.	40c.
Istorija Septynių Mokintojų	
„Isz „Ir Lietuvis Sapnas	50c.
Jurgis Mitostawskis	80c.
Juozapas Koniuszowski, arba kankinimas Unijotų po valdžia maskoliaus	50c.
Kabalas talpinantis savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį atsakymą	10c.
Konstitucija dėl darbinjū	10c.
Namelis pustelnjko	75c.
Nedorybes Rymo Ciesorių, historije isz lajko	
„Isz „ponawojimo Nerono	80 ct.
Pujkus apraszymai tikru atseitikimu isz	
„Isz „czesu wajnos 1863 metu	40 ct.
Prawadnikas angeleskos kalbos neabdar.	\$1,00
„Isz „abdarjtas	\$1,25.
Pujkus apraszymas apie Lietuvą	\$1,00.
Rinalda Rinaldinas	\$1,50 ct.
Senowes apraszymas apie Duktery	
„Isz „Filypo Karejwio	50 ct.
Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis	
Fykra tejsybe isz Suwaiku gubernijos	15 ct.
Szwiesa Dievo	65 ct.
Titkus Persų Karalius,	25 ct.
Užsytanawik ant to geraj	50 ct.
Witas ir Korynna historije isz lajko persekiojim Bažnyczios S. per Deoklecijana	95 ct.